

Úvodem 4

Přehled činnosti AUK:

Archiv University Karlovy (Marie Pravdová) 5

Články a studie:

Jindra Duchoňová: Seznam akademických funkcionářů
v letech 1882 - 1939 14

Michal Svatoš: Rukopis Privilegia universitatis
Pragensis a jeho historická cena 37

Ivana Raková: Zlomek pozůstalosti J.E.Vocela
v Archivu UK 50

Drobnosti a informace:

Jan Jesenius v písemných materiálech AUK
(Ivana Raková) 72

Počátky lidových přednášek na Universitě Karlově
(Jindra Duchoňová) 77

Revize netrezorových fondů Bachmannova inventáře
(Ivana Raková) 79

Graduál Mistra Václava (Michal Svatoš) 81

O knihovně Archivu UK (Marie Štemberková)..... 82

Činnost dokumentačního oddělení AUK
(Miluše Havránková) 84

Přínos rychnovského gymnasia našim historickým
vědám (Rudolf Zrůbek) 86

Ú v o d e m

Archiv University Karlovy, jeden z několika zvláštních archivů v Praze, je z těchto archivů nejstarším a nejvýznamějším nejen svým původem, ale také obsahem svých fondů. Archivních fondů AUK je využíváno v několika společenských úsecích, a to jednak k účelům badatelským, zejména pro zpracování dějin pražské university, jednak za účelem praktickým (např. vydávání podkladů pro úřední potřebu). Je však třeba, aby i širší veřejnost byla postupně a pravidelně seznamována jak s obsahem bohatých fondů archivních tak i s celkovou činností archivních pracovníků a také s dalšími ještě možnostmi využití fondů nejen v oblasti kulturní, ale též politické.

Prvním krokem k popularizaci archivářské práce v AUK i jeho celkové činnosti jsou právě tyto Zprávy za léta 1973 - 1976. Cílem pak je konkrétními drobnými články a studii nebo též informacemi upozorňujícími na drobnější zajímavosti ve fondech AUK - ukázat na četné možnosti využívání archivního fondu UK a zejména pak na ty archiválie, které dokumentují nejen slavnou minulost pražské university, ale také její významnou současnost.

O počátcích universitního archivu není žádných zpráv. První zmínka o uložení universitních privilegií je teprve v universitních statutech, jejichž základ vznikl asi r. 1380. Zmíněná statuta mluví též o universitním notáři, který vedle vyřizování běžné universitní agendy byl povinen zapisovat do register všechny písemnosti vydané universitou a později též opisoval do knih všechny došlé listiny (viz Monumenta historica universitatis Pragensis T.III. p. 9). Nejstarší známý inventář se zachoval pouze v nedostatečném opisu (viz Národní muzeum v Praze). Po bitvě bělohorské, kdy universita Karlova se dostala do moci jezuitů, tříčlenná komise pořídila nový inventář universitního archivu, který se zachoval v opisech pod názvem " Consignatio privilegiorum universitatis Pragensis ". Jezuité pak po převzetí university Karlovy přistoupili k důkladnému novému uspořádání i sepsání celého universitního archivu. Sestavili nedochovaný inventář uložený v archívu Země České (opis je v Nár. muzeu). Nové uspořádání přetrvalo nejen jezuitské období Karlovy university, ale udrželo se v principu až do poč. 19. stol.

Po r. 1818 byl archiv ochuzen o mnohé důležité listiny, a bez ohledu na provenienční princip, který se v něm uplatňoval od nejstarších dob, byl uspořádán zcela mechanicky. V pol. 19. stol. se universitní archiv zcela zřetelněji již členil na dvě části. V první části (" ältere Universitätsregistratur " nazývané podle přejímacího protokolu z r. 1827), byl starý archiv listinný. Vedle něho vznikala živá registratura university a jednotlivých fakult. Při rozdělení university r. 1882 zůstal společným majetkem (viz V. Novotný). A teprve 29. října 1918 byl odevzdán zásluhou univ.

prof. G. Friedricha a archiváře hl. m. Prahy V. Vojtíška české universitě (viz Marešův zákon § 4).

G. Friedrich byl ministrem školství jmenován prozatímním inspektorem archivním.

Univ. archiv byl pak umístěn dočasně v nové budově právnické fakulty. Vznikl tedy organickým spojením dvou složek : starého archivu listinného, na nějž navazuje pak nová registratura, která vzniká z úřední činnosti právnické osoby - Karlovy university. Jako nutná, ale nevykonná složka společenské instituce, archiv UK plní tak obojí úkol: slouží zájmům úředním i práci vědecké. Pokud se týká poměru archivu staré KU k archiválním klementinským (jezuitským), archiv klementinský choval pouze universitní písemnosti, které měly vztah k řádu jezuitskému. Po jeho zrušení dostaly se pak do archivu pražského místodržitelství (tj. dnes Státní ústřední archiv).

V roce 1931 Gust. Friedricha ve funkci archiv. inspektora vystřídal prof. dr. V. Vojtíšek, který s velkým úsilím začal pečovat o zlepšení stavu archivu. Za okupace archiv UK dostal se do rukou německé správy. V roce 1945 před samým koncem II. svět. války utrpěl archiv ztráty nenahraditelné a nejtěžší. Do transportu při evakuaci pražské německé university bylo začleněno, mimo insignie a písemnosti, vedle vzácných zakládacích listin ještě 25 beden s nejcennějšími částmi spisového fondu spolu s částí universitních sbírek.

Za daných podmínek v roce 1945 byl prof. V. Vojtíšek jako inspektor AUK postaven před úkol nejtěžší = nově vybudovat universitní archiv. Po revizi v letech 1949 - 1951 byly přesně v celé šíři shledány ztráty způsobené v AUK nacistickým barbarstvím. V roce 1950 byl zrušen úřad archivního inspektora a prof. V. Vojtíšek byl jmenován universitním archivářem. Z podnětu

Vojtíškova v roce 1958 došlo ke změně v postavení archivu. Až do té doby archiv byl organickou a bezprostřední součástí University Karlovy. Zřízením Ústavu pro dějiny University Karlovy v prosinci 1958 univerzitní archiv se stal jedním ze dvou oddělení ústavu. Po zrušení Ústavu pro dějiny University Karlovy v roce 1970 byl archiv UK opět vyčleněn z Ústavu a jako účelové zařízení nařízením rektora UK podřízen sekretariátu - přímo kvestorovi.

V současné době v podmínkách socialistického státu slouží AUK svou pracovní náplní jednak správním a provozním účelům instituce z níž vznikl tj. Univerzitě Karlově, jednak slouží účelům historické vědy a plní zároveň úkoly vědeckovýzkumného charakteru. Archiv UK řadí se do skupiny archivů zvláštních. Svůj charakter získal ze svého odlišného postavení vzhledem k tradičnímu kulturnímu i vědeckému významu z té instituce, tj. Karlovy university - z jejíž historické kulturní činnosti vznikl. Po stránce odborné a metodické podléhá státnímu archivnímu dohledu (tj. Archivní správě MV).

Pokud se týká umístění AUK byl po Frágnerově úpravě Karolina přestěhován ze sklepních místností právnické fakulty do nových zvlášť upravených prostorů v areálu Karolina. V této budově je umístěn doposud. Nedílnou součástí archivu je odborná knihovna svým obsahem zaměřená zejména k dějinám evropských universit a k historii UK. Druhou součástí archivu v poslední době značně se rozrůstající je dokumentace a foto dokumentace. Většina obsahu vlastního archivu dosud má převážně středověký ráz, což však nijak nesnižuje jeho význam, důležitost a hodnotu.

Fondy AUK velmi rychle a ve značném rozsahu začaly narůstat zvláště po roce 1950. Zrušením Zkušební

komise pro učitelství na školách středních došlo k převzetí rozsáhlé registratury archivem UK. Též roku (1950) převzaty spisy fakulty lékařské, v roce 1952 převzata registratura Akademického senátu (rektorát), tj. písemnosti z let 1882 - 1950, spisy filosofické fakulty v r. 1953, v r. 1954 spisy právnické fakulty, 1955 fakulty přírodovědecké. U všech fakult šlo o materiál z let 1882 - 1939. V roce 1955 převzat materiál ze zrušené archivní školy. K dalšímu růstu AUK docházelo pak a dochází, postupně jakmile bylo započato se systematickým přejímáním spisového materiálu vzniklého po roce 1945.

V současné době AUK má pracoviště jediné, a to základní, v areálu Karolína na Ovocném trhu. V samostatné budově od r. 1970 je uložen veškerý archivní materiál. Stále intenzivněji ukazuje se však nezbytnost získat pracoviště vedlejší - další depozitáře - vzhledem k tomu, že obsah archivních fondů poměrně rychle se rozrůstá.

Personální složení archivu je celkem v souladu s jeho rozšiřujícím se obsahem: vlastní archiv a dokumentace, knihovna a práce vědecká, zaměřená ke zpracování několika svazkových dějin UK.

Období let 1973 - 1976 po překonání krátké stagnace počátkem let sedmdesátých znamenalo poměrnou stabilizaci prostorovou i personální, postupnou celkovou konsolidací pracovní a neustálý přírůstek dalších a dalších písemností fakultních a rektorátních i jiných. O růstu počtu fondů a běžných metrů archiválií v archivu uložených lze uvést jen neúplnou tabulku - protože jakékoliv záznamy dřívější neexistují.

	1	2	3	4	5	6	7
Rok: 1938	1945	1958	1965	1969	1972	1976	
Počet fondů				35	36	49	
Počet b.m.				1298	1324	1969	

Sl. č. 1, 2, 3, 4, údaje nelze zjistit

Sl. č. 5, údaje podle odhadu

Sl. č. 6, údaje podle archivní knihy str. 1 - 4

Sl. č. 7, údaje podle archivní knihy str. 4 - 11

Za účelem soustavnějšího zpřístupňování archivního materiálu bylo provedeno zrevidování starších pomůcek a byly zahájeny práce na sestavování inventářů jednak pro vnitřní potřebu, jednak pro návštěvníky a badatele externí. Z nových inventářů lze uvést J. Duchoňové, Akademický senát 1882 - 1951. (Inventární seznam archivu University Karlovy) a O. Polišínského, Věstudentský archiv 1848 - 1953. (Inventární seznam).

Pokud se týká činnosti publikační a propagační byla v roce 1974 založena " Knižnice AUK ", v níž vyšly již dvě propagační publikace. V roce 1976 založen byl neperiodický časopis " Zprávy AUK ", který bude vycházet celkem pravidelně 1 x 2 ročně. K propagaci AUK přispělo též uspořádání tří veřejných výstav. (V roce 1974 k 30. výročí SNP a k výročí 17. listopadu, v roce 1975 k 30. výročí osvobození ČSSR; v roce 1976 drobnější propagační výstavka k XV. sjezdu KSČ.)

V roce 1976 v souvislosti se socialistickým závazkem k XV. sjezdu KSČ byla zahájena dlouhodobá soupisová akce archiválií provenience UK. Akce je součástí průběžného fakultního plánu zaměřeného k sestavení několika-svazkových dějin UK, bibliografie k dějinám UK a Životo-

pisnému slovníku k dějinám UK.

V krátkém téměř jen heslovitém přehledu činnosti AUK nelze zcela postihnout vše podstatné. Pravidelné každoroční přehledy postupně budou veřejnost informovat o celkové činnosti a výsledcích práce v archivu UK. Od roku 1974 jsou sestavovány pravidelně roční plány a v roce 1976 byl připraven a schválen též pětiletý plán AUK. Kromě toho byl sestaven a podán ke schválení organizační řád AUK a badatelský řád AUK.

Doplněním přehledu činnosti AUK jsou některé postižitelné údaje o stavu a zpracovávání archivního materiálu uvedené v následujících tabulkách.

Tab. č. 1

Přírůstky materiálu po roce 1950⁺

1950	1952	1953	1954	1955
Zkušební komise 60bm Spisy LF 1882-1939 35bm	Registratura AS 1882-1952 55bm / mimo okupaci/	Spisy FF 1882-1939 40bm	Spisy PF 1882-1939 25bm	Spisy přír. fak. 15bm

⁺Podle průvodce po AUK (Kučera-Truc)

Tab. č. 2

Množství archivního materiálu

	fondů	bm	evidenč. jednotek
k 31. 12. 1975	49	1944	
k 31. 12. 1976	49	1969	

	fondů	bm	evidenč. jednotek
Přírůstky archivního materiálu v roce 1976	-	-	
Úbytky archiv.materiálu:			
a) předáváním	-	-	
b) skartací od r. 1972	-	120	

Tab. č. 3

Celkový stav k 1. 10. 1976

	bm	bm	Celkem
AUK celkem	1969	98 ⁺	2067
z toho:			
zinventarizováno	597		
zkatalogizováno	230		
vykartováno	120		
zcela neuspořádáno	210		

⁺Duplikáty katalogů ve sklepích

Tab. č. 4

Stav zpracovanosti archiv. materiálu k 31.12.1976

	fondů	bm	evidenč. jednotek
Zinventarizováno	12	597	
Zpřístupněno staršími archiv. pomůckami	25	1010	
Neuspořádáno	3	210	

Sumární údaje o zpřístupňovacích pracích v r. 1976

	fondů	bm	evidenč. jednotek
Předání a dokončená inventarizace	6	280	
Pořádání	6	280	
Katalogizace	2	28	

Tab. č. 5

Skartační prohlídky a archiv. prevence

Odborné skartační prohlídky byly provedeny v následujících institucích:

1973 LF Plzeň, LF Hradec Kr., farmac.fak. Hradec Kr., PŘF, FF, RUK, PedF Praha,

1974 LF Plzeň, LF Hradec Kr., farmac. fak. Hradec K, PedF Brandýs, bohoslov. fak. Litoměřice, RUK, FON, PF, PŘF, FDL, FVL, MFF, bylo školení všech spisoven.

1975 Praha - FTVS, FŽ, FF, PŘF, PedF Brandýs, FVL, RUK

1976 Bohoslov. fak. Litoměřice, LF Hradec Kr., farmac. fak. Hradec Kr., LF Plzeň, v listopadu školení všech spisoven

Tab. č. 6

O badatelské činnosti a podávání informací[†]

	1973	1974	1975	1976 ⁺⁺
Počet návštěv - cizinci	2	3	2	5

	1973	1974	1975	++ 1976
Zápůjčky z archivu (mimo badatelnu AUK)	39	40	45	24
Zápůjčky z cizích archívů do AUK	-	8	3	-
Dotazy zodpovězené písemně	43	45	38	30
Soupisy, rešerže	13	10	5	5
Výpisy z matrik, katalogů, potvrzení	172	187	192	156

+ Údaje dle podacího protokolu a indexů AUK

++ Údaje do 25.10.1976

Tab. č. 7

Stav knihovny

Knihy	Celkový počet	Zinventu- rizováno	Zkatalo- gizováno	Nezkata- logizo- váno
k 1.1.1976	20.397	20.397	10.384	10.013
k 31.12.1976	21.568	21.568	13.768	7.800
Staré tisky				
k 1.1.1976	727	-	-	-
k 31.12.1976	781	781	-	-

SEZNAM AKADEMICKÝCH FUNKCIONÁŘŮ UNIVERSITY KARLOVY V LETECH 1882 - 1939

Jindra Duchoňová

Tento seznam je pořízen na základě zápisů z fakultních schůzí a výkazů o volbách akademických hodnostářů. Tyto spisy jsou uloženy v Archivu University Karlovy ve fondu Akademického senátu¹⁾ a ve spisech jednotlivých fakult. Na fakultách byli voleni děkani, proděkani a také zástupci z řad profesorů, kteří se zúčastnili volby rektora. Na začátku každého studijního roku si rektorát vyžádal protokoly volebních schůzí z fakult. Ty pak spolu s protokoly o volbě rektora zaslal s německým překladem vídeňskému ministerstvu kultu a vyučování. Po roce 1918 byly zasílány ke schválení pražskému ministerstvu školství a národní osvěty. Odpověď byla ve všech případech schvalující. Volba rektora a děkanů se konala vždy na konci měsíce června předcházejícího školního roku. Prvním rektorem na obnovené české universitě byl zvolen dne 17.6.1882 PhDr. prof. V.V.Tomek.²⁾ V té době měla česká universita pouze dvě fakulty, filosofickou a právnickou. Až v druhém školním roce zahájila svou činnost i lékařská fakulta. V roce 1891/92 byla k universitě připojena i teologie.³⁾ Rektoři, kteří se střídali po roce, byli voleni dle pořadí fakult: teologická, právnická, lékařská, filosofická. V roce 1920 se oddělily od filosofie přírodní vědy. Takže k této postoupnosti přistoupila ještě přírodovědecká fakulta.⁴⁾ Avšak od roku 1918 nebyl již volen rektor z teologie. Také děkani jednotlivých fakult se střídali po roce a další rok zůstávali ve funkci proděkanů. Od roku 1882 byly výsledky akademických voleb pravidelně oznamovány v den-

ním tisku.⁵⁾

Šk. rok 1882/83

Rektor:	Václav Vladivoj Tomek	FF
Prorektor:	Antonín Randa	PF
Děkan právnické fakulty:	Emil Ott	
Proděkan právnické fakulty:	Alois Zucker	
Děkan filosofické fakulty:	František Studnička	
Proděkan filosofické fakulty:	Josef Durdík	

Šk. rok 1883/84

Rektor:	Antonín Randa	PF
Prorektor:	Václav Vladivoj Tomek	FF
Děkan právnické fakulty:	Emil Ott	
Proděkan právnické fakulty:	Alois Zucker	
Děkan filosofické fakulty:	Jan Krejčí	
Proděkan filosofické fakulty:	František Studnička	
Děkan lékařské fakulty:	Vilém Weiss	
Proděkan lékařské fakulty:	Jan Streng	

Šk. rok 1884/85

Rektor:	Jan Streng	LF
Prorektor:	Antonín Randa	PF
Děkan právnické fakulty:	Alois Zucker	
Proděkan právnické fakulty:	Emil Ott	
Děkan filosofické fakulty:	Ladislav Čelakovský	
Proděkan filosofické fakulty:	Jan Krejčí	
Děkan lékařské fakulty:	Vilém Weiss	
Proděkan lékařské fakulty:	Josef Schöbl	

Šk. rok 1885/86

Rektor:	Václav Vladivoj Tomek	FF
Prorektor:	Jan Streng	LF
Děkan právnické fakulty:	Antonín Randa	
Proděkan právnické fakulty:	Alois Zucker	
Děkan filosofické fakulty:	Antonín Frič	
Proděkan filosofické fakulty:	Ladislav Čelakovský	
Děkan lékařské fakulty:	Vilém Weiss	
Proděkan lékařské fakulty:	Josef Schöbl	

Šk. rok 1886/87

Rektor:	Emil Ott	PF
Prorektor:	Václav Vladivoj Tomek	FF
Děkan právnické fakulty:	Jaromír Hanel	
Proděkan právnické fakulty:	Antonín Randa	
Děkan filosofické fakulty:	Jan Kvíčala	
Proděkan filosofické fakulty:	Antonín Frič	
Děkan lékařské fakulty:	Vladimír Tomša	
Proděkan lékařské fakulty:	Vilém Weiss	

Šk. rok 1887/88

Rektor:	Vilém Weiss	LF
Prorektor:	Emil Ott	PF
Děkan právnické fakulty:	Matouš Talíř	
Proděkan právnické fakulty:	Jaromír Hanel	
Děkan filosofické fakulty:	Karel Vrba	
Proděkan filosofické fakulty:	Jan Kvíčala	
Děkan lékařské fakulty:	Arnold Spina	
Proděkan lékařské fakulty:	Vladimír Tomša	

Šk. rok 1888/89

Rektor:	František J. Studnička	FF
Prorektor:	Vilém Weiss	LF
Děkan právnické fakulty:	Jiří Pražák	
Proděkan právnické fakulty:	Matouš Talíř	
Děkan filosofické fakulty:	Čeněk Strouhal	
Proděkan filosofické fakulty:	Karel Vrba	
Děkan lékařské fakulty:	Bohuslav Jiruš	
Proděkan lékařské fakulty:	Arnold Spina	

Šk. rok 1889/90

Rektor:	Matouš Talíř	FF
Prorektor:	František J. Studnička	FF
Děkan právnické fakulty:	Josef Stupecký	
Proděkan právnické fakulty:	Jiří Pražák	
Děkan filosofické fakulty:	Josef Konst. Jireček, Antonín Frič	
Proděkan filosofické fakulty:	Čeněk Strouhal	
Děkan lékařské fakulty:	Jan Horbaczewski	
Proděkan lékařské fakulty:	Bohuslav Jiruš	

Šk. rok 1890/91

Rektor:	Vladimír Tomsa	LF
Prorektor:	Matouš Talíř	FF
Děkan právnické fakulty:	Emil Ott	
Proděkan právnické fakulty:	Josef Stupecký	
Děkan filosofické fakulty:	Jan Gebauer	
Proděkan filosofické fakulty:	Antonín Frič	
Děkan lékařské fakulty:	Josef Reinsberg	
Proděkan lékařské fakulty:	Jan Horbaczewski	

Šk. rok 1891/92

Rektor:	Antonín Frič	FF
Prorektor:	Vladimír Tomsa	LF
Děkan právnické fakulty:	František Storch	
Proděkan právnické fakulty:	Emil Ott	
Děkan filosofické fakulty:	Jaroslav Goll	
Proděkan filosofické fakulty:	Jan Gebauer	
Děkan lékařské fakulty:	Jaroslav Hlava	
Proděkan lékařské fakulty:	Josef Reinsberg	
Děkan teologické fakulty:	Václav Horák	
Proděkan teologické fakulty:	František X. Kryštůfek	

Šk. rok 1892/93

Rektor:	Jiří Pražák	PF
Prorektor:	Antonín Frič	FF
Děkan právnické fakulty:	Matouš Talíř	
Proděkan právnické fakulty:	František Storch	
Děkan filosofické fakulty:	Jan Urban Jarník	
Proděkan filosofické fakulty:	Jaroslav Goll	
Děkan lékařské fakulty:	Vladimír Tomsa	
Proděkan lékařské fakulty:	Jaroslav Hlava	
Děkan teologické fakulty:	František X. Kryštůfek	
Proděkan teologické fakulty:	Eugen Kadeřávek	

Šk. rok 1893/94

Rektor:	František X. Kryštůfek	TF
Prorektor:	Jiří Pražák	PF
Děkan právnické fakulty:	Albín Bráf	
Proděkan právnické fakulty:	Matouš Talíř	
Děkan filosofické fakulty:	Antonín Rezek	
Proděkan filosofické fakulty:	Jan Urban Jarník	
Děkan lékařské fakulty:	Bohuslav Jiruš	
Proděkan lékařské fakulty:	Vladimír Tomsa	

Děkan teologické fakulty: Eugen Kadeřávek
Proděkan teologické fakulty: Jan Sýkora

Šk. rok 1894/95

Rektor: Arnold Spina LF
Prorektor: František X. Kryštůfek TF
Děkan právnické fakulty: Jaromír Hanel
Proděkan právnické fakulty: Albín Bráf
Děkan filosofické fakulty: František Koláček
Proděkan filosofické fakulty: Antonín Rezek
Děkan lékařské fakulty: Jan Horbaczewski
Proděkan lékařské fakulty: Bohuslav Jiruš
Děkan teologické fakulty: Jan Sýkora
Proděkan teologické fakulty: Eugen Kadeřávek

Šk. rok 1895/96

Rektor: Karel Vrba FF
Prorektor: Arnold Spina LF
Děkan právnické fakulty: Leopold Heyrovský
Proděkan právnické fakulty: Jaromír Hanel
Děkan filosofické fakulty: František Vejdovský
Proděkan filosofické fakulty: František Koláček
Děkan lékařské fakulty: Josef Reinsberg
Proděkan lékařské fakulty: Jan Horbaczewski
Děkan teologické fakulty: Josef Pachta
Proděkan teologické fakulty: Jan Sýkora

Šk. rok 1896/97

Rektor: Jaromír Hanel PF
Prorektor: Karel Vrba FF
Děkan právnické fakulty: Alois Zucker
Proděkan právnické fakulty: Leopold Heyrovský
Děkan filosofické fakulty: Josef Král
Proděkan filosofické fakulty: František Vejdovský

Děkan lékařské fakulty:	Arnold Spina
Proděkan lékařské fakulty:	Josef Reinsberg
Děkan teologické fakulty:	Antonín Vřešťál
Proděkan teologické fakulty:	Josef Pachta

Šk. rok 1897/98

Rektor:	Eugen Kadeřávek	TF
Prorektor:	Jaromír Hanel	PF
Děkan právnické fakulty:	Jaromír Čelakovský	
Proděkan právnické fakulty:	Alois Zucker	
Děkan filosofické fakulty:	Otakar Hostinský	
Proděkan filosofické fakulty:	Josef Král	
Děkan lékařské fakulty:	Jaroslav Hlava	
Proděkan lékařské fakulty:	Arnold Spina	
Děkan teologické fakulty:	Gabriel Pecháček	
Proděkan teologické fakulty:	Antonín Vřešťál	

Šk. rok 1898/99

Rektor:	Josef Reinsberg	LF
Prorektor:	Eugen Kadeřávek	TF
Děkan právnické fakulty:	Josef Stupecký	
Proděkan právnické fakulty:	Jaromír Čelakovský	
Děkan filosofické fakulty:	Jan N. Woldřich	
Proděkan filosofické fakulty:	Otakar Hostinský	
Děkan lékařské fakulty:	Jan Janošík	
Proděkan lékařské fakulty:	Jaroslav Hlava	
Děkan teologické fakulty:	František X. Kryštofek	
Proděkan teologické fakulty:	Gabriel Pecháček	

Šk. rok 1899/1900

Rektor:	Jan Gebauer	FF
Prorektor:	Josef Reinsberg	LF
Děkan právnické fakulty:	Jiří Pražák	

Proděkan právnické fakulty:	Josef Stupecký
Děkan filosofické fakulty:	Václav Emanuel Mourek
Proděkan filosofické fakulty:	Jan N. Woldřich
Děkan lékařské fakulty:	František Mareš
Proděkan lékařské fakulty:	Jan Janošík
Děkan teologické fakulty:	Eugen Kadeřávek
Proděkan teologické fakulty:	František X. Kryštůfek

Šk. rok 1900/01

Rektor:	Josef Stupecký	PF
Prorektor:	Jan Gebauer	PF
Děkan právnické fakulty:	Bohuslav Rieger	
Proděkan právnické fakulty:	Jiří Pražák	
Děkan filosofické fakulty:	Rudolf Dvořák	
Proděkan filosofické fakulty:	Václav E. Mourek	
Děkan lékařské fakulty:	Gustav Kabrhel	
Proděkan lékařské fakulty:	František Mareš	
Děkan teologické fakulty:	Jan Sýkora	
Proděkan teologické fakulty:	Eugen Kadeřávek	

Šk. rok 1901/02

Rektor:	Jan Sýkora	TF
Prorektor:	Josef Stupecký	PF
Děkan právnické fakulty:	Kamil Henner	
Proděkan právnické fakulty:	Bohuslav Rieger	
Děkan filosofické fakulty:	Josef Zubatý	
Proděkan filosofické fakulty:	Rudolf Dvořák	
Děkan lékařské fakulty:	Arnold Spina	
Proděkan lékařské fakulty:	Gustav Kabrhel	
Děkan teologické fakulty:	Jaroslav Sedláček	
Proděkan teologické fakulty:	Eugen Kadeřávek	

Šk. rok 1902/03

Rektor:	Jan Horbaczewski	LF
---------	------------------	----

Prorektor:	Jan Sýkora	TF
Děkan právnické fakulty:	Albín Bráf	
Proděkan právnické fakulty:	Kamil Henner	
Děkan filosofické fakulty:	Bohuslav Raýman	
Proděkan filosofické fakulty:	Josef Zubatý	
Děkan lékařské fakulty:	Josef Reinsberg	
Proděkan lékařské fakulty:	Arnold Spina	
Děkan teologické fakulty:	Antonín Vřešťál	
Proděkan teologické fakulty:	Jaroslav Sedláček	

Šk. rok 1903/04

Rektor:	Čeněk Strouhal	FF
Prorektor:	Jan Horbaczewski	LF
Děkan právnické fakulty:	Leopold Heyrovský	
Proděkan právnické fakulty:	Albín Bráf	
Děkan filosofické fakulty:	Emil Frida	
Proděkan filosofické fakulty:	Bohuslav Raýman	
Děkan lékařské fakulty:	Jaroslav Hlava	
Proděkan lékařské fakulty:	Josef Reinsberg	
Děkan teologické fakulty:	Gabriel Pecháček	
Proděkan teologické fakulty:	Antonín Vřešťál	

Šk. rok 1904/05

Rektor:	František Storch	PF
Prorektor:	Čeněk Strouhal	FF
Děkan právnické fakulty:	Karel Hermann-Otavský	
Proděkan právnické fakulty:	Leopold Heyrovský	
Děkan filosofické fakulty:	František Pastrnek	
Proděkan filosofické fakulty:	Emil Frida	
Děkan lékařské fakulty:	Jan Horbaczewski	
Proděkan lékařské fakulty:	Jaroslav Hlava	
Děkan teologické fakulty:	Jan Sýkora	
Proděkan teologické fakulty:	Gabriel Pecháček	

Šk. rok 1905/06

Rektor:	Antonín Vřešťál	TF
Prorektor:	František Storch	PF
Děkan právnické fakulty:	Jaromír Čelakovský	
Proděkan právnické fakulty:	Karel Hermann-Otavský	
Děkan filosofické fakulty:	František Drtina	
Proděkan filosofické fakulty:	František Pastrnek	
Děkan lékařské fakulty:	Jan Janošík	
Proděkan lékařské fakulty:	Jan Horbaczewski	
Děkan teologické fakulty:	František X.Kryštůfek	
Proděkan teologické fakulty:	Jan Sýkora	

Šk. rok 1906/07

Rektor:	Jaroslav Hlava	LF
Prorektor:	Antonín Vřešťál	TF
Děkan právnické fakulty:	František Fiedler	
Proděkan právnické fakulty:	Jaromír Čelakovský	
Děkan filosofické fakulty:	Jan Sobotka	
Proděkan filosofické fakulty:	František Drtina	
Děkan lékařské fakulty:	František Mareš	
Proděkan lékařské fakulty:	Jan Janošík	
Děkan teologické fakulty:	František Kordáč	
Proděkan teologické fakulty:	František X.Kryštůfek	

Šk. rok 1907/08

Rektor:	Jaroslav Goll	FF
Prorektor:	Jaroslav Hlava	LF
Děkan právnické fakulty:	Kamil Henner	
Proděkan právnické fakulty:	Jaromír Čelakovský	
Děkan filosofické fakulty:	Lubor Niederle	
Proděkan filosofické fakulty:	Jan Sobotka	
Děkan lékařské fakulty:	Gustav Kabrhel	
Proděkan lékařské fakulty:	František Mareš	

Děkan teologické fakulty: Alois Soldát
Proděkan teologické fakulty: František Kordač

Šk. rok 1908/09

Rektor: Leopold Heyrovský PF
Prorektor: Jaroslav Goll FF
Děkan právnické fakulty: Cyril Horáček
Proděkan právnické fakulty: Kamil Henner
Děkan filosofické fakulty: Jiří Polívka
Proděkan filosofické fakulty: Lubor Niederle
Děkan lékařské fakulty: Karel Chodounský
Proděkan lékařské fakulty: Gustav Kabrhel
Děkan teologické fakulty: Jaroslav Sedláček
Proděkan teologické fakulty: Alois Soldát

Šk. rok 1909/10

Rektor: Josef Král FF
Prorektor: Leopold Heyrovský FF
Děkan právnické fakulty: Emanuel Tilsch
Proděkan právnické fakulty: Cyril Horáček
Děkan filosofické fakulty: Josef Pekař
Proděkan filosofické fakulty: Jiří Polívka
Děkan lékařské fakulty: Josef Viktor Rohon
Proděkan lékařské fakulty: Karel Chodounský
Děkan teologické fakulty: Antonín Vřešťál
Proděkan teologické fakulty: Jaroslav Sedláček

Šk. rok 1910/11

Rektor: Jan Janošík LF
Prorektor: Josef Král FF
Děkan právnické fakulty: Josef Vančura
Proděkan právnické fakulty: Emanuel Tilsch
Děkan filosofické fakulty: Filip Počta

Proděkan filosofické fakulty: Josef Pekař
Děkan lékařské fakulty: Vladimír Slavík
Proděkan lékařské fakulty: Josef Viktor Rohon
Děkan teologické fakulty: Josef Pachta
Proděkan teologické fakulty: Antonín Vřešťál

Šk. rok 1911/12

Rektor: Jaromír Čelakovský PF
Prorektor: Jan Janošík LF
Děkan právnické fakulty: Josef Vančura
Děkan filosofické fakulty: Arnošt Kraus
Proděkan filosofické fakulty: Filip Počta
Děkan lékařské fakulty: Jan Horbaczewski
Proděkan lékařské fakulty: Vladimír Slavík
Děkan teologické fakulty: Alois Soldát
Proděkan teologické fakulty: Josef Pachta

Šk. rok 1912/13

Rektor: František Vejdovský PF
Prorektor: Jaromír Čelakovský PF
Děkan právnické fakulty: Josef Gruber
Proděkan právnické fakulty: Karel Kadlec
Děkan filosofické fakulty: Robert Novák
Proděkan filosofické fakulty: Arnošt Kraus
Děkan lékařské fakulty: Jaroslav Hlava
Proděkan lékařské fakulty: Jan Horbaczewski
Děkan teologické fakulty: František X. Kryštůfek
Proděkan teologické fakulty: Alois Soldát

Šk. rok 1913/14

Rektor: František Mareš LF
Prorektor: František Vejdovský FF
Děkan právnické fakulty: August Miříčka

Proděkan právnické fakulty:	Josef Gruber
Děkan filosofické fakulty:	Jaroslav Vlček
Proděkan filosofické fakulty:	Robert Novák
Děkan lékařské fakulty:	Jan Janošík
Proděkan lékařské fakulty:	Jaroslav Hlava
Děkan teologické fakulty:	Jan Sýkora
Proděkan teologické fakulty:	František X.Kryštůfek

Šk. rok 1914/15

Rektor:	Kamil Henner	FF
Prorektor:	František Mareš	LF
Děkan právnické fakulty:	Josef Prušák	
Proděkan právnické fakulty:	August Miřička	
Děkan filosofické fakulty:	František Groh	
Proděkan filosofické fakulty:	Jaroslav Vlček	
Děkan lékařské fakulty:	Gustav Kabrhel	
Proděkan lékařské fakulty:	Jan Janošík	
Děkan teologické fakulty:	František Kordač	
Proděkan teologické fakulty:	Jan Sýkora	

Šk. rok 1915/16

Rektor:	Rudolf Dvořák	FF
Prorektor:	Kamil Henner	PF
Děkan právnické fakulty:	Miloslav Stieber	
Proděkan právnické fakulty:	Josef Prušák	
Děkan filosofické fakulty:	Jaroslav Bidlo	
Proděkan filosofické fakulty:	František Groh	
Děkan lékařské fakulty:	František Mareš	
Proděkan lékařské fakulty:	Gustav Kabrhel	
Děkan teologické fakulty:	Gabriel Pecháček	
Proděkan teologické fakulty:	František Kordač	

Šk. rok 1916/17

Rektor:	Vítězslav Janovský	LF
---------	--------------------	----

Prorektor:	Rudolf Dvořák	FF
Děkan právnické fakulty:	Jan Krčmář	
Proděkan právnické fakulty:	Miloslav Stieber	
Děkan filosofické fakulty:	Josef Šusta	
Proděkan filosofické fakulty:	Jaroslav Bidlo	
Děkan lékařské fakulty:	Vladimír Slavík	
Proděkan lékařské fakulty:	František Mareš	
Děkan teologické fakulty:	Antonín Vřešťál	
Proděkan teologické fakulty:	Gabriel Pecháček	

Šk. rok 1917/18

Rektor:	Gabriel Pecháček	TF
Prorektor:	Vítězslav Janovský	LF
Děkan právnické fakulty:	Josef Drachovský	
Proděkan právnické fakulty:	Jan Krčmář	
Děkan filosofické fakulty:	Jan Máchal	
Proděkan filosofické fakulty:	Josef Šusta	
Děkan lékařské fakulty:	Kamil Josef rytíř z Lhoty a na Vysoké Lhotě	
Proděkan lékařské fakulty:	Vladimír Slavík	
Děkan teologické fakulty:	František Stejskal	
Proděkan teologické fakulty:	Antonín Vřešťál	

Šk. rok 1918/19

Rektor:	Karel Hermann-Otavský	PF
Prorektor:	Gabriel Pecháček	TF
Děkan právnické fakulty:	František Vavřínek	
Proděkan právnické fakulty:	Josef Drachovský	
Děkan filosofické fakulty:	Václav Novotný	
Proděkan filosofické fakulty:	Jan Máchal	
Děkan lékařské fakulty:	Kamil Josef Lhoták	
Proděkan lékařské fakulty:	Otakar Srdínko	

Děkan teologické fakulty: Vojtěch Šanda
Proděkan teologické fakulty: František Stejskal

Šk. rok 1919/20

Rektor: Josef Zubatý FF
Prorektor: Karel Hermann - Otavský PF
Děkan právnické fakulty: Václav Hora
Proděkan právnické fakulty: František Vavřínek
Děkan filosofické fakulty: Bohumil Němec
Proděkan filosofické fakulty: Václav Novotný
Děkan lékařské fakulty: Rudolf Kimla
Proděkan lékařské fakulty: Otakar Srdínko
Děkan teologické fakulty: Alois Soldát
Proděkan teologické fakulty: Vojtěch Šanda

Šk. rok 1920/21

Rektor: František Mareš LF
Prorektor: Josef Zubatý FF
Děkan právnické fakulty: Jan Kepras
Proděkan právnické fakulty: Václav Hora
Děkan filosofické fakulty: Josef Janko
Proděkan filosofické fakulty: Václav Novotný
Děkan lékařské fakulty: Ivan Honl
Proděkan lékařské fakulty: Rudolf Kimla
Děkan teologické fakulty: Václav Hazuka
Proděkan teologické fakulty: Alois Soldát
Děkan přírodovědecké fakulty: Karel Petr
Proděkan přírodovědecké fakulty: Bohumil Němec

Šk. rok 1921/22

Rektor: Bohumil Němec PFF
Prorektor: František Mareš LF
Děkan právnické fakulty: Vilém Funk

Proděkan právnické fakulty: Jan Kapras
Děkan filosofické fakulty: Václav Tille
Proděkan filosofické fakulty: Josef Janko
Děkan lékařské fakulty: Matěj Pešina
Proděkan lékařské fakulty: Ivan Honl
Děkan teologické fakulty: Josef Vajs
Proděkan teologické fakulty: Václav Hazuka
Děkan přírodovědecké fakulty: Jindřich Matiegka
Proděkan přírodovědecké fakulty: Karel Petr

Šk. rok 1922/23

Rektor: Cyril Horáček FF
Prorektor: Bohumil Němec PFF
Děkan právnické fakulty: Karel Hermann-Otavský
Proděkan právnické fakulty: Vilém Funk
Děkan filosofické fakulty: Gustav Friedrich
Proděkan filosofické fakulty: Václav Tille
Děkan lékařské fakulty: Karel Weigner
Proděkan lékařské fakulty: Matěj Pešina
Děkan teologické fakulty: František Stejskal
Proděkan teologické fakulty: Václav Hazuka
Děkan přírodovědecké fakulty: Karel Domin
Proděkan přírodovědecké fakulty: Jindřich Matiegka

Šk. rok 1923/24

Rektor: František Pastnek FF
Prorektor: Cyril Horáček FF
Děkan právnické fakulty: Antonín Hobza
Proděkan právnické fakulty: Karel Hermann-Otavský
Děkan filosofické fakulty: František Krejčí
Proděkan filosofické fakulty: Gustav Friedrich
Děkan lékařské fakulty: Emanuel Formánek
Proděkan lékařské fakulty: Karel Weigner

Děkan teologické fakulty: Josef Kachník
Proděkan teologické fakulty: František Stejskal
Děkan přírodovědecké fakulty: Václav Švambersa
Proděkan přírodovědecké fakulty: Karel Domin

Šk. rok 1924/25

Rektor: Otakar Kukula LF
Prorektor: František Pastrnek FF
Děkan právnické fakulty: Josef Vančura
Proděkan právnické fakulty: Antonín Hobza
Děkan filosofické fakulty: Emil Smetánka
Proděkan filosofické fakulty: František Krejčí
Děkan lékařské fakulty: Vladislav Růžička
Proděkan lékařské fakulty: Emanuel Formánek
Děkan teologické fakulty: Alois Kudrnovský
Proděkan teologické fakulty: Josef Kachník
Děkan přírodovědecké fakulty: František Slavík
Proděkan přírodovědecké fakulty: Václav Švambersa

Šk. rok 1925/26

Rektor: Karel Petr PŘF
Prorektor: - -
Děkan právnické fakulty: Jiří Hoetzel
Proděkan právnické fakulty: Josef Vančura
Děkan filosofické fakulty: Jan Jakubec
Proděkan filosofické fakulty: Emil Smetánka
Děkan lékařské fakulty: Ladislav Haškovec
Proděkan lékařské fakulty: Vladislav Růžička
Děkan teologické fakulty: Jan Budař
Proděkan teologické fakulty: Alois Kudrnovský
Děkan přírodovědecké fakulty: Jiří V. Daneš
Proděkan přírodovědecké fakulty: František Slavík

Šk. rok 1926/27

Rektor:	Josef Vančura	FF
Prorektor:	Karel Petr	PF
Děkan právnické fakulty:	Karel Kadlec	
Proděkan právnické fakulty:	Jiří Hoetzel	
Děkan filosofické fakulty:	Bedřich Hrozný	
Proděkan filosofické fakulty:	Jan Jakubec	
Děkan lékařské fakulty:	Rudolf Kimla	
Proděkan lékařské fakulty:	Ladislav Haškovec	
Děkan teologické fakulty:	Josef Cibulka	
Proděkan teologické fakulty:	Jan Budař	
Děkan přírodovědecké fakulty:	František Závíška	
Proděkan přírodovědecké fakulty:	Jiří V. Daneš	

Šk. rok 1927/28

Rektor:	Lubor Niederle	FF
Prorektor:	Josef Vančura	PF
Děkan právnické fakulty:	Vilibald Mildschuh	
Proděkan právnické fakulty:	Karel Kadlec	
Děkan filosofické fakulty:	Otakar Kádner	
Proděkan filosofické fakulty:	Bedřich Hrozný	
Děkan lékařské fakulty:	Ivan Honl	
Proděkan lékařské fakulty:	Rudolf Kimla	
Děkan teologické fakulty:	Vojtěch Šanda	
Proděkan teologické fakulty:	Josef Cibulka	
Děkan přírodovědecké fakulty:	František Plzák	
Proděkan přírodovědecké fakulty:	František Závíška	

Šk. rok 1928/29

Rektor:	Vladimír Slavík	LF
Prorektor:	Lubor Niederle	FF
Děkan právnické fakulty:	August Miříčka	
Proděkan právnické fakulty:	Vilibald Mildschuh	

Děkan filosofické fakulty: Břetislav Foustka
 Proděkan filosofické fakulty: Otakar Kádner
 Děkan lékařské fakulty: Matěj Pešina
 Proděkan lékařské fakulty: Ivan Honl
 Děkan teologické fakulty: Josef Slabý
 Proděkan teologické fakulty: Vojtěch Šanda
 Děkan přírodovědecké fakulty: Jan St. Štěrba - Böhm
 Proděkan přírodovědecké fakulty: František Plzák

Šk. rok 1929/30

Rektor: Jindřich Matiegka PřF
 Prorektor: Vladimír Slavík LF
 Děkan právnické fakulty: Emil Svoboda
 Proděkan právnické fakulty: August Miříčka
 Děkan filosofické fakulty: Otakar Jiráni
 Proděkan filosofické fakulty: Břetislav Foustka
 Děkan lékařské fakulty: Ondřej Schrutz
 Proděkan lékařské fakulty: Matěj Pešina
 Děkan teologické fakulty: Josef Vajs
 Proděkan teologické fakulty: Josef Slabý
 Děkan přírodovědecké fakulty: Václav Posejpal
 Proděkan přírodovědecké fakulty: Jan St. Štěrba - Böhm

Šk. rok 1930/31

Rektor: August Miříčka PF
 Prorektor: Jindřich Matiegka PřF
 Děkan právnické fakulty: Miloslav Stieber
 Proděkan právnické fakulty: Emil Svoboda
 Děkan filosofické fakulty: Miloš Weingart
 Proděkan filosofické fakulty: Otakar Jiráni
 Děkan lékařské fakulty: Vladislav Růžička
 Proděkan lékařské fakulty: Ondřej Schrutz
 Děkan teologické fakulty: Václav Hazuka

Proděkan teologické fakulty: Josef Vajs
Děkan přírodovědecké fakulty: Bohumil Bydžovský
Proděkan přírodovědecké fakulty: Václav Posejpal

Šk. rok 1931/32

Rektor: Josef Pekař FF
Prorektor: August Miřička FF
Děkan právnické fakulty: Arnošt Wenig
Proděkan právnické fakulty: Miloslav Stieber
Děkan filosofické fakulty: Oldřich Hujer
Proděkan filosofické fakulty: Miloš Weingart
Děkan lékařské fakulty: Karel Weigner
Proděkan lékařské fakulty: Vladislav Růžička
Děkan teologické fakulty: Alois Kudrnovský
Proděkan teologické fakulty: Václav Hazuka
Děkan přírodovědecké fakulty: August Žáček
Proděkan přírodovědecké fakulty: Bohumil Bydžovský

Šk. rok 1932/33

Rektor: Rudolf Kimla LF
Prorektor: Josef Pekař FF
Děkan právnické fakulty: Josef Drachovský
Proděkan právnické fakulty: Arnošt Wenig
Děkan filosofické fakulty: Jiří Horák
Proděkan filosofické fakulty: Oldřich Hujer
Děkan lékařské fakulty: Alois Velich
Proděkan lékařské fakulty: Karel Weigner
Děkan teologické fakulty: Jan Budař
Proděkan teologické fakulty: Alois Kudrnovský
Děkan přírodovědecké fakulty: Emil Schoenbaum
Proděkan přírodovědecké fakulty: August Žáček

Šk. rok 1933/34

Rektor: Karel Domin PŘF

Prorektor:	Rudolf Kimla	LF
Děkan právnické fakulty:	Otakar Sommer	
Proděkan právnické fakulty:	Josef Drachovský	
Děkan filosofické fakulty:	Otakar Fischer	
Proděkan filosofické fakulty:	Jiří Horák	
Děkan lékařské fakulty:	Antonín Hamsík	
Proděkan lékařské fakulty:	Alois Velich	
Děkan teologické fakulty:	Josef Cibulka	
Proděkan teologické fakulty:	Jan Budař	
Děkan přírodovědecké fakulty:	Stanislav Hanzlík	
Proděkan přírodovědecké fakulty:	Emil Schoenbaum	

Šk. rok 1934/35

Rektor:	Josef Drachovský	PF
Prorektor:	Karel Domin	PřF
Děkan právnické fakulty:	Vilém Funk	
Proděkan právnické fakulty:	Otakar Sommer	
Děkan filosofické fakulty:	František Lexa	
Proděkan filosofické fakulty:	Otakar Fischer	
Děkan lékařské fakulty:	Antonín Hanák	
Proděkan lékařské fakulty:	Antonín Hamsík	
Děkan teologické fakulty:	Josef Vajs	
Proděkan teologické fakulty:	Josef Cibulka	
Děkan přírodovědecké fakulty:	Radim Kettner	
Proděkan přírodovědecké fakulty:	Stanislav Hanzlík	

Šk. rok 1935/36

Rektor:	Gustav Friedrich	FF
Prorektor:	Josef Drachovský	PF
Děkan právnické fakulty:	František Vavřínek	
Proděkan právnické fakulty:	Vilém Funk	
Děkan filosofické fakulty:	Miloslav Hýsek	
Proděkan filosofické fakulty:	František Lexa	
Děkan lékařské fakulty:	Josef Čančík	

Proděkan lékařské fakulty: Antonín Hamsík
Děkan teologické fakulty: František Dvorník
Proděkan teologické fakulty: Josef Vajs
Děkan přírodovědecké fakulty: Miloš Kössler
Proděkan přírodovědecké fakulty: Radim Kettner

Šk. rok 1936/37

Rektor: Karel Weigner LF
Prorektor: Gustav Friedrich FF
Děkan právnické fakulty: Václav Hora
Proděkan právnické fakulty: František Vavřínek
Děkan filosofické fakulty: Antonín Salač
Proděkan filosofické fakulty: Miloslav Hýsek
Děkan lékařské fakulty: Josef Hepner
Proděkan lékařské fakulty: Josef Čančík
Děkan teologické fakulty: Jaroslav Beneš
Proděkan teologické fakulty: František Dvorník
Děkan přírodovědecké fakulty: Josef Kratochvíl
Proděkan přírodovědecké fakulty: Miloš Kössler

Šk. rok 1937/38

Rektor: František Slavík PFF
Prorektor: Gustav Friedrich FF
Děkan právnické fakulty: Jan Kapras
Proděkan právnické fakulty: Václav Hora
Děkan filosofické fakulty: Vincenc Lesný
Proděkan filosofické fakulty: Antonín Saláč
Děkan lékařské fakulty: Jan Bělehrádek
Proděkan lékařské fakulty: Josef Hepner
Děkan teologické fakulty: Josef Vašica
Proděkan teologické fakulty: Jaroslav Beneš
Děkan přírodovědecké fakulty: Viktor Trkal
Proděkan přírodovědecké fakulty: Josef Kratochvíl

Šk. rok 1938/39

Rektor:	Vilém Funk	PF
Prorektor:	František Slavík	PF
Děkan právnické fakulty:	Jiří Hoetzel	
Proděkan právnické fakulty:	Jan Kapras	
Děkan filosofické fakulty:	Antonín Matějček	
Proděkan filosofické fakulty:	Vincenc Lesný	
Děkan lékařské fakulty:	Vilém Laufberger	
Proděkan lékařské fakulty:	Jan Bělehrádek	
Děkan teologické fakulty:	Josef Heger	
Proděkan teologické fakulty:	Josef Vašica	
Děkan přírodovědecké fakulty:	Jindřich Křepelka	
Proděkan přírodovědecké fakulty:	Viktor Trkal	

Šk. rok 1939/40

Rektor:	Bedřich Hrozný	FF
Prorektor:	Vilém Funk	PF
Děkan právnické fakulty:	Antonín Hobza	
Děkan filosofické fakulty:	Jan Rypka	
Děkan lékařské fakulty:	František Hájek	
Děkan teologické fakulty:	Karel Kadlec	
Děkan přírodovědecké fakulty:	Bedřich Šalomon	

P o z n á m k y:

- 1) AUK, AS inv. č. 64 - 120, sign. Bl/1- 1/57, karton 4 - 7.
- 2) AUK, AS inv. č. 64, sign. Bl/1, karton 4.
- 3) AUK, AS inv. č. 73, sign. Bl/10, karton 4.
- 4) AUK, AS inv. č. 103, sign. 1/39, karton 6.
- 5) AUK, AS inv. č. 92, sign. 1/29, karton 5.

Vysvětlivky zkratk: FF = filosofická fakulta, PF =
právnická fakulta, LF = lékařská fakulta, TF = teolo-
gická fakulta.

RUKOPIS PRIVILEGIA UNIVERSITATIS PRAGENSIS A JEHO HISTORICKÁ CENA

Michal Svatoš

Je nespornou skutečností, že studium úředních písemností má velký význam pro poznání dějin pražské university v nejstarším období do roku 1622. Od počátku se těšily značnému zájmu a ochraně university i jejích jednotlivých korporací především listiny. Tomu nasvědčují mj. snahy o popis a uspořádání listinného archivu,¹⁾ jak se projevily v nejstarších inventářích pražského universitního archivu z roku 1545 a 1609. Přepisy těchto inventářů a některých nejdůležitějších kusů listin obsahuje právě rukopis Privilegia universitatis Pragensis.

Rukopis Privilegia universitatis Pragensis Archivu University Karlovy v Praze, oddělení Rukopisy, signatura A 152 tvoří 2 nečíslovaná a 288 číslovaných papírových folií formátu 15,8 x 19 cm. Desky z tuhého papíru jsou potaženy světlou koží se vtačovými rostlinnými ornamenty do osnovy dvou obdélníků. Prostřední obdélník obsahuje tři sloupce se shodnou výzdobou - poprsí dvou apoštolů a nápisem SALVAT PAULUS. Výzdoba přední a zadní strany vazby je totožná, na zadní straně však silně setřená. V horní třetině hřbetu je nápis Privilegia Universitatis Pragensis psaný červeným inkoustem rukou 18.století. Nad ním je nalepen štítek se signaturou 23 H 8 Archivu Národního musea (stará signatura archivu Musea království českého). K dalšímu štítku na přední straně vazby se strojopisnou značkou A 459 h 51 téhož archivu je tužkou připsána poslední signatura Archivu Národního musea F 191. Hřbetní značka 23 H 8 se

opakuje ve stejném provedení v levém horním rohu předního přidešті. Na předním přidešті připsala stejná ru-ka tužkou signaturu F 191. První dvě nečíslovaná folia jsou nadepsána Privilegia universitatis Pragensis s kulatým razítkem archivu Musea království českého. Druhý nečíslovaný list popisuje obsah celého rukopisu. Stejnou rukou černým inkoustem byla provedena foliace rukopisu a to tak, že číslováno je prvních deset listů a potom vždy každé desáté folio. Vlastní číslo má rovněž poslední list. Ostatní popsaná folia jsou průběžně číslována tužkou.²⁾ Na zadní stranu prvního nečíslovaného folia je přilepen papírový ústřížek s textem psaným rukou 17. století, Copiam authenticam bullae Urbani quinti, ubi dictus pontifex confirmat quoddam privilegium Caroli imperatoris ratione Capellae Regiae. Jinou rukou 17. století je připsáno Fiat satis aequissimo resultato. Mathias Tanner Collegii rector mp.³⁾ Poslední folio 288b obsahuje důležitou poznámku psanou rukou asi přelomu 16. a 17. století Hlawaz bidellus hunc librum meo usui feci describi.⁴⁾ Je tedy zřejmé, že rukopis Privilegia universitatis Pragensis byl úřední knihou pražské university pořízenou jejím úředníkem - pedelem. V majetku university zůstal i v jesuitském období po roce 1622, jak svědčí přípisek rektora jesuitské koleje. Přesné datum vzniku rukopisu nelze s určitostí zjistit. Podle rozboru vnějších znaků, především písma nejstarší části, je možné položit jeho vznik do druhé poloviny 16. století s tím, že rukopis obsahující opisy universitních inventářů a listin byl užíván pro přepisování universitních písemností i v následujícím století.⁵⁾ Za datum ante quem vzniku rukopisu by bylo možno považovat rok 1594, kdy rektor pražské akademie M. Marek Bydžovský z Florentina žádal, aby doktor Ophthalmius z Vokorina opsal universitní privilegia

do jedné knihy. Přestože Vokorineus tento úkol přijal, neuskutečnil ho.⁶⁾

Nejstarší opis konce 16. století, i když je sporné, zda z rukopisu A 152, pořídil M. Marek Bydžovský, který si opsal část rukopisu nadepsanou *Catalogus eorum imperatorum, regum, pontificum ...* (fol. 25a - 64b).⁷⁾ Další z nich si opsali v první polovině 17. století jesuité. Opis tvoří inventář z roku 1609 (fol. 1a - 10a) a inventář z roku 1545 (fol. 10a - 19a).⁸⁾ Přepis 18. století rukopisného oddělení Státní knihovny v Praze s titulem (*Diplomatorium universitatis Pragensis latino-bohemicum*) exscriptum ex chartaceo codice coepto anno 1545 et dein per plures continuato, qui asservatur apud clarissimum dominum Zeberer cancellarium Novo-Urbensem⁹⁾ byl majetkem kancléře Nového Města pražského Jana Josefa Zeberera.¹⁰⁾ Přepis Zebererova opisu dal poříditi pod stejným názvem Gelasius Dobner.¹¹⁾ Roku 1768 přepsal celý rukopis A 152 universitní notář a syndik Tomáš Antonín Putzlacher do jedné ze svých rukopisných knih *Memorabilia Universitatis Pragensis*.¹²⁾ Na listu 573a připsal Putzlacher marginální poznámku *Librum, in quo sequentia usque ad paginam 806 (správně folio 818b) scripta continentur, possidet R.P.Gelasius Dobner ex scholis piis, ex cuius benevolentia mihi haec copia facta est, která posunuje Rybovu dataci Zebererova opisu ante 1789 (rok úmrtí J. J. Zeberera) před rok 1768 (rok Putzlacherova opisu)*. O dalších opisech zachovaných po částech ve fondu České dvorské komory nelze zjistit, zda byly opisovány přímo z našeho rukopisu nebo, zda byl použit některý z dalších opisů. Situaci navíc komplikuje způsob dochování těchto opisů, jejichž písmo se zdá být nápodobou písma 16./17. století.¹³⁾ Do Národního musea byl rukopis *Privilegia universitatis*

Pragensis předán spolu s dalšími písemnostmi pražské university profesorem teologické fakulty a universitním historiografem Maxmiliánem Millauerem roku 1827,¹⁴⁾ kde byl popsán musejním archivářem V. Schulzem. Protože materiál Archivu Národního musea neudává, kdy Schulz rukopis zpracovával, musí být popis určen léty jeho působení v musejním archivu (1878 - 1915).¹⁵⁾ V archivu Musea království českého byl rukopis uložen ve spisovém materiálu oddělení Praha - universita. Zde byly pořizeny stručné registry jednotlivých listin na kartotéční lístky, které jsou dosud spolehlivou informací o obsahu rukopisu. Do Archivu University Karlovy byl rukopis předán v rámci delimitačního řízení.

Po obsahové stránce se rukopis skládá ze čtyř základních částí. První tvoří přepis inventáře universitního archivu z roku 1545 (fol. 1a - 23a) nadepsaný Privilegia universitatis Pragensis. Jeho součástí je Catalogus eorum imperatorum, regum, pontificum (fol. 25a - 64b), který je vlastně podrobným zpracováním předchozího inventárního přehledu. Důležitější listiny byly rozepsány do několika bodů s popisem některých vnějších znaků (psací látka, řeč, pečetí a způsob jejich přivěšení). Tento inventář vznikl pravděpodobně roku 1545, kdy byla vybrána stavovská komise, která měla přehlédnout archiv pražské university a sepsat jeho privilegia. Důvodem byla snaha o nápravu tehdejšího stavu university.¹⁶⁾ Stejný cíl sledoval i druhý nejstarší inventář pražského universitního archivu z roku 1609, který je obsažen v našem rukopise na foliu 65a až 80b v přepisu počátku 17. století.¹⁷⁾ Jiná ruka prvé polovice 17. století připojila přepisy universitních listin in extenso (fol. 81a - 165b). Od folia 165b do folia 175b jsou přepsány další tři dokumenty k dějinám pražské university z let 1612, 1360

a 1631 třemi různými rukami 17. století. Poslední část rukopisu se v podstatě týká jednání stavů o reformu university roku 1609 s připojenou smlouvou o správě kaple Betlémské z téhož roku a kvitancí mistrů Karlovy koleje příbramským na 60 kop grošů z roku 1614 (fol. 264a - 282b).

Na vzniku rukopisu se podílelo celkem 12 písařů, z nichž žádného není možno za současného stavu bádání přesně určit:

A - fol. 1a - 64b, 2.pol. 16.stol., inventář z r. 1545,
B - fol.65a - 80b, 1.pol. 17.stol., inventář z r. 1609,
C - fol.81a-165a, 1.pol. 17.stol., přepisy listin z let
1347 - 1606,

D - fol.165b-189b, 1.pol. 17.stol., přepis listiny
ze 7, 3. 1612,

E - fol.170a-170b s přípisky na fol.40a-40b, 1.polevina
17. stol., jezuitský písař, jehož opisy universit-
ních listin jsou i v SÚA Praha, Archiv pražského
arcibiskupství sign. C 110/1a,

F - fol.171a-175b, 1.pol. 17.stol., přepis z 25.11.1631

G - fol.261b-262b, 1.pol. 17.stol., přepis z 4.12.1609,

H - fol.264a-272a s odkazem na foliu 266b o pokračování
textu na fol.276a-276b, 1.pol. 17.stol., přepis
z 21.10.1609,

CH - fol.273a-275a, 1. pol. 17. stol., přepis z 18.11.
1609,

I - fol.275a-275b, 1.pol. 17.stol., pokračování předcho-
zího textu z 18.11.1609,

J - fol. 277a-281a, 1.pol. 17.stol., přepis ze / září
1609 /,

K - fol.282a-282b, 1. pol. 17. stol., přepis ze 17.10.
1614,

Projdeme-li podrobně rukopis Privilegia universita-
tis Pragensis, zjistíme následující obsah:

- Fol. 1a - 3b Privilegia universitatis Pragensis - registry 28 nejdůležitějších listin pražské university se signaturami a 1 opis zakládací listiny bologn.university.
- Fol. 4a - 4b Sigilla universitatis - seznam 10 pečeti-del univ. jako celku, rektora a jednotlivých fakult. K nim je připojen krátký popis dvou knih universitních statut, jedné celouniv. matriky a rukopisu statut artistické fakulty.
- Fol. 5a - 5b Litterae in arca facultatis inventae pertinentes ad varia loca - seznam listin pro 6 pražských kostelů a kaplí.
- Fol. 6a - 6b Ad universitatem pertinentes in eadem arca sunt repertae - mj. zde jsou uvedeny listiny papeže Felixe V., basilej. koncilu a písemnosti týkající se M.J.Husa (na fol.6b je nápis podskupiny. Ad multas et diversas personas pertinentes, která má stejný obsah).
- Fol. 7b - 10b Privilegia domus seu collegii Caroli Romanorum imperatoris quarti - registry 33 listin Karlovy koleje se signaturami.
- Fol. 11a - 12b Privilegia collegii beatae Virginis alias Rečzek - registry 20 listin Rečkovy koleje se signaturami.
- Fol. 13b - 14b Privilegia domus Nationis - registry 14 listin koleje Národa českého se signaturami.
- Fol. 15b - 16b Privilegia ad domum seu collegium reginae Hedvigis - registry 6 listin koleje královny Hedviky (Polské nebo Litevské) se záznamy o dvou výpisech z desk zemských a třech knihách kolejních statut.
- Fol. 17a - 18a Privilegia pro collegio Apostolorum alias Laudae - registry listin Loudovy koleje (od této skupiny nejsou jednotlivé kusy číslovány).

- Fol. 18b - 19b Privilegia collegii Nazareth - registry listin nazaretské koleje s výpisy z desk zemských a knih kolejních statut.
- Fol. 20b - 21a Justitiae census dicti trium collegiorum - registry listin o úroku ze dvora v Roztylech a výtah z desk zemských na úrok v Černovicích.
- Fol. 21b - 22b Privilegia pro sacello Corporis Christi - registry listin kaple Božího těla s výpisy z desk zemských.
- Fol. 22b Privilegia pro collegio regis Wenceslai - regist jedné listiny Václavovy koleje, zlomek neurčené pergamenové knihy a rukopis kolejních statut s poznámkou o ztrátách dalších listin.
- Fol. 23a Collegii Omnium Sanctorum / sic / - registry listin koleje Všech svatých.
- Fol. 25a - 39b Catalogus eorum imperatorum, regum, pontificum et aliorum, qui variis diplomatum, privilegiorum, legum ac praemiorum, beneficiis scholam generalem Pragensem condiderint, aluerint, auxerint et ornaverint s přípisem Praeterea omnium horum argumenta et capita brevissima, výstižně charakterisujícím tuto část inventáře , obšírné registry 18 listin uvedených na fol. 1a - 3b s určením datace, psací látky, řeči, pečetí a signaturami (tyto údaje se opakují u všech skupin této části inventáře).
- Fol. 40a - 40b AUK I/5 z 10.4.1360 (Kučera-Truc, str. 83)¹⁸⁾.
- Fol. 41a - 48a De privilegiis collegii Caroli imperatoris alias Magni et de authoribus eorundem - obšírné registry 11 listin uvedených na fol.7b-10b, na fol.48a je připsán latinskočeský zápis o intabulaci vsi Psáře do desk zemských.

- Fol. 49a - 51b Privilegia collegii vel domus serenissimae dominae dominae Hedvigis reginae Poloniae - obšírné registry 3 listin uvedených na fol.15b-16b.
- Fol. 53a - 55a Privilegia collegii Apostolorum alias Laudae - obšírné registry 2 listin uvedených na fol. 17a-18a.
- Fol. 56a - 57a Pro collegio seu domo Nazareth - obšírný regist jediné listiny uvedené na fol. 18b-19b.
- Fol. 57b - 58a Pro collegio domini regis Venceslai - obšírný regist jediné listiny uvedené na fol.22b.
- Fol. 59a - 62a Privilegia collegii Nationis Boemicae alias sancti Venceslai - obšírné registry 4 listin uvedených na fol. 13b-14b.
- Fol. 63a - 64b Privilegia collegii sanctae Mariae Virginis gloriosae, domus Nationis Boemorum alias dicti Rečzkonis - obšírné registry 5 listin uvedených na fol.11a-12b.
- Fol. 65a - 80b přepis inventáře z roku 1609¹⁹⁾
- Fol. 81a - 82a AUK I/2 ze 7.4.1348, dnes ztracená (Kučera-Truc, str. 171).
- Fol. 82b - 85b Confirmatio Clementis papae super fundatione universitatis - listina z 18.1.1376, kterou veřejný notář Václav Petrův z Bohuslav vidimuje na příkaz pražského arcibiskupa Jana Očka z Vlašimi a na žádost rektora pražské university M.Fridmanna listinu papeže Klimenta VI. z 26.1.1347 (insert v AUK I/1, dnes ztracen).
- Fol. 86a - 87b AUK I/83 ze 12.4.1447 (Kučera-Truc, s.86)
- Fol. 87b - 89a AUK I/35 z 22.11.1392 (Kučera-Truc, s.85)
- Fol. 89a - 91a AUK I/74 z 12.4.1437 (Kučera-Truc, s.87)
- Fol. 91a - 94a AUK I/86 z 22.4.1472 (Kučera-Truc, s.88)
- Fol. 94b - 96a AUK I/92 z 5.5.1537 (Kučera-Truc, s.88)
- Fol. 96b - 99a AUK I/93 z 26.2.1593 (Kučera-Truc, s.88)
- Fol. 99b -101a AUK I/3 z 13.1.1405 (Kučera-Truc, s. 83)

- Fol.101b-103b AUK I/45 z 21.12.1397 (Kučera-Truc, s.85).
- Fol.104a-106b AUK I/19 z 31.8.1383 (Kučera-Truc, s.48).
- Fol.107a-107b insert v AUK I/68 z 18.1.1409 (Kučera-Truc, str. 87).
- Fol.108a-112a AUK I/68 z 18.9.1414 (Kučera-Truc, str.87)
na fol.111a a 111b jsou vyobrazena notářská znamení
veřejných notářů Michala Mikulášova z Prachatic
a Jakuba Moleše z Prahy.
- Fol.112b-115b AUK I/72 z 10.3.1417 (Kučera-Truc, s.87).
- Fol.115b-117a AUK I/88 z 26.4.1484 (Kučera-Truc, s.88).
- Fol.117b-120b AUK I/7 z 30.7.1366 (Kučera-Truc, s.83).
- Fol.120b-122a AUK I/11 z 23.7.1367 (Kučera-Truc, s.84).
- Fol.122b-123b AUK I/17 z 28.8.1383 (Kučera-Truc, s.84).
- Fol.124a-125a AUK I/33 ze 17.1.1392 (Kučera-Truc, s.85).
- Fol.125b-126b AUK I/10 z 10.11.1366 (Kučera-Truc, s.83).
- Fol.127a-128a AUK I/18 z 28.8.1383 (Kučera-Truc, s.84).
- Fol.128b-130b AUK I/22 z 9.12.1384 (Kučera-Truc, s.84).
- Fol.131a-133a AUK I/4 z 1.3.1358 (Kučera-Truc, s. 83).
- Fol.133a-136a AUK I/8 z 30.7.1366 (Kučera-Truc, s.83).
- Fol.136a-138b AUK I/9 z 15.12.1366 (Kučera-Truc, s.83).
- Fol.139a-140a AUK I/12 z 23.7.1367 (Kučera-Truc, s.84).
- Fol.140b-141a AUK I/89 z 29.1.1501 (Kučera-Truc, s,88).
- Fol.141b-143b AUK I/38 z 11.7.1396 (Kučera-Truc, s.85).
- Fol.143b-146a AUK I/59 z 25.11.1410 (Kučera-Truc, s.86)
na fol.146a je vyobrazeno notářské znamení veřej-
ného notáře Jana řeč. Peniek z Lobensteinu.
- Fol.146b-147b AUK I/31 z 2.9.1391 (Kučera-Truc, s.85).
- Fol.148a-153a insert v AUK I/28 z 24.5.1391 (Kučera-
Truc, str. 84).
- Fol.153a-154b AUK I/66 z 15.5.1408 (Kučera-Truc, s.87).
- Fol.155a-156a AUK I/28 z 27.7.1391 (Kučera-Truc, s.84).
- Fol.156a-158b AUK I/32 z 13.9.1391 (Kučera-Truc, s.85).
- Fol.158b-159b AUK I/30 z 8.7.1391 (Kučera-Truc, s.85).
- Fol.159b-161a AUK I/26 z 22.5.1391 (Kučera-Truc, s.84).

- Fol.161a-161b AUK I/29 z 5.7.1391 (Kučera-Truc,s.85).
 Fol.162a-162b AUK I/34 z 5.7.1392 (Kučera-Truc,s.85).
 Fol.163a-165a Smlauva učiněná mezi proboštem a mistry koleje císaře Karla IV., jinak Veliké v Starém Městě pražském a mezi pány osadními kaply Betlémské v pátek den památný Tří kráľuov ze 6.1.1606.
 Fol.165b-169b AUK I/94 ze 7.3.1612 (Kučera-Truc,s.94).
 Fol.170a-170b AUK I/5 z 10.4.1360 (Kučera-Truc,s.83).
 Fol.171a-175b Žádost kněží pod obojí, kteří se vrátili v době saského vpádu do Prahy, aby mohla pražská utrakvistická universita znovu působit a dodávat kněze pro dolní konsistoř z / 25.11.1631 /.²⁰⁾
 Fol.261b-262b Narovnáni mezi mistry a studenty Karlovy koleje a osadníky kaple Betlémské o kazatele v téže kapli ze 4.11.1609.²¹⁾
 Fol.264a-272a Přepis instrukce dané defensorům od stavů pod obojí z 21.10.1609.²²⁾
 Fol.273a-275b Plnomocenství stavů pod obojí defensorům na zapůjčení peněz pro Slezany z 18.11.1609.
 Fol.276a-276b pokračování textu instrukce z fol.266b.²³⁾
 Fol.277a-281a Zpráva komisařů stavům pod obojí o stavu pražské university a návrhy na její reformu ze /září 1609 /.²⁴⁾
 Fol.282a-282b Mistři Karlovy koleje potvrzují příjem 60 kop českých grošů komorního platu pro kazatele v kapli Betlémské od města Příbramě ze 17.10.1614.

Na základě předchozího rozboru je zřejmé, že rukopis Privilegia universitatis Pragensis byl pořízen jako úřední kniha (kopiař) universitního pedela. Z toho vyplývá i řešení otázky autorství rukopisu. Původní část, tj. inventář z roku 1545, byla pořízena najednou asi ke konci 16.století. Další části byly zaznamenávány postupně, pravděpodobně nedlouho po vzniku originálních písemností. Tím je rovněž dána datace celého rukopisu,

jehož přepisy vznikaly podle písemností vzniklých mezi lety 1545 až 1631. Těžiště jeho užívání však bylo nepochybně v předbělohorském období. Jesuité tento rukopis používali ještě po roce 1622, ale hlavní účel rukopisu - snadná orientace po universitních privilegích a právech zastaral. Noví majitelé university měli již k dispozici dva nové inventáře universitního archivu z roku 1622 a 1638. Dobu jeho skutečného " života " je tedy možno vymezit léty 1594 až 1622.

P o z n á m k y :

- 1) A. Haas, Archiv Karlovy university v Praze. (Poznámky k jeho inventarisaci). ČAS XV - XVI, 1937 - 1938 str. 1 - 18 (dále jen Haas) a K. Kučera - M. Truc, Archiv University Karlovy. Průvodce po archivních fondech. Praha 1961, str. 5 - 16 (dále jen Kučera - Truc).
- 2) Tento popis provedl a podepsal musejní archivář V. Schulz.
- 3) Matyáš Tanner byl rektorem Karlo-Ferdinandovy university od 13. srpna 1672 do 5. ledna 1673 a znovu od 24. ledna 1674 do 13. července 1675. Viz V.V. Tomek, Geschichte der Prager Universität. Prag 1849, str. 363.
- 4) O pedelovi Hlaváčovi se mi nepodařilo zjistit bližší údaje.
- 5) Otázku jeho vzniku řeší Haas, str. 7 - 8.
- 6) AUK, rukopis A 13a, fol. 297a.
- 7) V. Sokol, Příspěvek k dějinám kaple Betlémské. ČNM 97, 1923, str. 24 - 34.
- 8) SÚA Praha, Archiv pražského arcibiskupství, sign. C 110/1a, fasc. 1, N.6 obsahující 24 listů.
- 9) J. Truhlář, Catalogus codicum manu scriptorum latino rum, qui in c.r. bibliotheca publica atque universitatis Pragensis asservantur II, Praha 1909, č.2680, sign. XV A 1. Truhlář se na základě údajů svého předchůdce Müllera domníval, že Zebererův opis byl

pořízen z rukopisu vzniklého roku 1545, aniž by však tuto předlohu znal.

- 10) O J.J.Zebererovi viz J.Jíreček, Rukověť dějin literatury české II. Praha 1875, str. 353 - 354 a upozornění v ČCM 29, 1855, str. 141.
- 11) B. Ryba, Královská česká společnost nauk a společenské vědy. VKČSN 1951, č. VII, str. 15 - 16.
- 12) AUK, rukopis A 17/I, 1 fol. 573a - 818b. O práci T.A.Putzlachera v universitním archivu naposledy Kučera - Truc, str. 28 - 31.
- 13) SÚA Praha, Česká dvorská komora, sign. IV B 5, fasc. 27/II, N. 3 - 5.
- 14) Přejímací seznam byl vložen do rukopisu VI D 38 Knihovny Národního musea v Praze. O celé akci nejpodrobněji informuje Haas, str. 30 - 31 a Kučera - Truc, str. 33 - 34.
- 15) A. Chalupa, Úředníci Národního musea do roku 1968. ČNM, Historické museum 1968 - 1970, 1970, str. 79.
- 16) Haas, str. 6 - 9, který podává stručný rozbor a určuje vznik inventáře lety 1542 - 1547. Kučera-Truc, str. 10 - 11, považují za nanejvýš možný rok 1545 jako datum sněmovního usnesení.
- 17) Inventář vydal F.Dvorský, Paměti o školách českých. Listář školství českého v Čechách a na Moravě od l. 1598 do 1616 s doklady starší i pozdější doby Praha 1896, str. 477 - 487, č. 664 podle rukopisu Archivu UK, sign. B 18 (dále jen Dvorský). O inventáři nejnověji Haas, str. 15 - 17 a Kučera - Truc, str. 11 - 13.
- 18) U prepisů listin, které jsou v originále v Archivu University Karlovy, uvádím pouze jejich signaturu, dataci a odkaz na registry v Průvodci po archivních fondech (Kučera - Truc). U písemností nedochovaných v originále uvádím původní nadpis nebo svůj regist. Edice a literatura jsou citovány pouze u písemností, jejichž originály se nezachovaly.
- 19) Viz poznámka 17.
- 20) V. Líva, Vypuzené evangelické duchovenstvo žádá české stavy po svém návratu za saského vpádu za navrácení kostelů, obnovení konsistoře pod obojí

a akademie. Reformační sborník 4, 1931, str. 96-100 podle dnes již zničeného rukopisu Chaos rerum memorabilium Archivu hl. města Prahy.

- 21) O této smlouvě píše J. Glücklich, O historických dílech Václava Budovce z Budova z let 1608 - 1610. Rozpravy ČAVU I/42, Praha 1911. Budovcovu zprávu vydal J. Teige, Základy starého místopisu pražského (1437 - 1620). Staré Město pražské II, Praha 1915 str. 868 podle rukopisu Knihovny Národního musea, sign. IX A 8.
- 22) O defensorech J. Glücklich, O pravomoci dané defensorům na sněmu r. 1609. Praha 1913. O vztahu církve pod obojí k universitě disertační práce J. Raka, Česká církev pod obojí 1609 - 1622 a historické předpoklady jejího vzniku. Praha 1975 podle tzv. Budovcova diaria, tj. rukopisu Archivu Národního musea, č. 281, fol. 955a - 965a a Dvorský, str. 489 - 492, č. 667 podle rukopisu Archivu UK, sign. B 18.
- 23) Viz Dvorský, str. 489 - 492.
- 24) Z. Winter, Děje vysokých škol pražských od secessí cizích národů po dobu bitvy bělohorské (1409-1622). Praha 1897, str. 87 - 90. Zprávu vydal Dvorský, str. 471 - 477, č. 663 podle rukopisu Archivu UK, sign. B 18.

Ivana Raková

Jan Erazim Vocel - vlastenecký básník a spisovatel první poloviny 19. století, později nadšený pracovník Národního muzea, je pokládán za zakladatele archeologie a dějin umění jako samostatných oborů (i když tehdy ještě v rámci pomocných věd historických). Jeho vědecké zájmy byly ovšem daleko širší (např. estetika, numismatika atd.), ale největších úspěchů dosáhl právě v těchto dvou disciplínách. Jakýmsi přenesením teorie do praxe byla Vocelova činnost na poli památkové péče, kde prosazoval aktivní úsilí o záchranu nemovitých statků, zejména středověkých, už proto, že umění a kultura středověku byly jeho největší láskou.

J. E. Vocel se narodil 23. srpna 1808 v Kutné Hoře v rodině pekařského mistra Wotzla. Vystudoval piaristické gymnasium v Praze, kde potom ztrávil i školní rok 1824/25 na filosofické fakultě jako posluchač zemědělství.¹⁾ Ale po roce odešel do Vídně, kde pobyl na filosofii ještě další 2 semestry. Ve studiích pokračoval na vídeňské právnické fakultě, ale zároveň se stal, veden k tomu hlavně neutěšenou finanční situací, vychovatelem v rodině Pallaviciniů. Jako vychovatel působil v různých šlechtických rodinách téměř 18 let, než se opět vrátil do Prahy a začal se intenzivně věnovat vědecké činnosti.

V době svých studií napsal Vocel řadu vlasteneckých básní, pokoušel se i o historická dramata (Neklan Harfa atp.) většinou inspirovaná Rukopisy Královédvorským a Zelenohorským. Podnícen četbou Pelclový Kroniky české usiloval vytvořit poetické vylíčení českých dějin. Ale většina jeho literárních děl nezbudila ani

ve své době větší ohlas.

Rozhodující vliv na Vecelovu další životní dráhu mělo seznámení s Františkem Palackým ve Vídni.²⁾ Na počátku čtyřicátých let 19. století se téměř během jediného roku stal z romantického obdivovatele českého dávnověku seriózní učenec. Na Palackého doporučení působil jako redaktor Časopisu českého musea, kde hned téhož roku vydal zásadní stať O zachování starobylostí českoslevanských.³⁾ Podílel se i na vzniku Archeologického sboru Českého musea (r. 1843) a stal se jeho prvním sekretářem; od r. 1854 po překonání potíží kolem bouřlivého roku 1848 jeho předsedou. Ujal se i pořádání zpočátku jen velice skromných archeologických muzejních sbírek a spolu s malířem Josefem Vojt. Hellichem zpracoval v letech 1844 - 1846 jejich první inventář.

V roce 1854, kdy byl zvolen předsedou Archeologického sboru byl zároveň jmenován nově založenou vídeňskou Komisí pro průzkum a zachování památek (Central Commission für Erforschung und Erhaltung der Baudenkmale) konzervátorem pro Prahu. Archeologický sbor se poté de facto stal pomocným orgánem vídeňské Komise, kdy hlavní důraz byl kladen na ochranu a rekonstrukce středověkých staveb⁴⁾, na něž byla uvolňována největší suma z celkem nevelkého přísunu subvencí. (Sbor byl povětšinou odkázán na finanční příspěvky soukromých osob.).

Od počátku padesátých let začal Vocel působit na pražské universitě. Své přednášky zahájil v letním semestru 1850 cyklem Česká archeologie a dějiny umění.⁵⁾ Již toto úvodní vystoupení na filosofické fakultě příznačně odráží jeho pojetí obou disciplin, které vždy viděl v úzké kontinuitě. Od r. 1850 byl na universitě mimořádným profesorem české archeologie a dějin umění (jako první na naší universitě) a od srpna 1853, kdy byl na tomto místě definitivně potvrzen, byla jeho spe-

cializace rozšířena na všeobecnou archeologii a dějiny umění.⁶⁾ Dne 24. května 1862 byl Vocel jmenován řádným profesorem s tím, že " vedle přednášek z oborů dosud jim zastupovaných, archeologie a dějin umění, bude konat pravidelné přednášky o dějinách české literatury bez nároku na jinou odměnu ".⁷⁾

V r. 1864 se stal Vocel nadto kustodem universitního numismatického kabinetu a začal zároveň přednášet o antické numismatice.

Vocelovo praktické působení na universitě, v Archeologickém sboru, či jako konservátora Komise pro průzkum a zachování památek provází po celé období celá řada teoreticky zaměřených článků. Psal studie věnované památkám " českého pohanského dávnověku ", dějinám středověkého umění (pojímaného v evropském kontextu) - zejména své oblíbené gotice, numismatické problematice i ochraně památek a mnohé další. Stěžejním a nejznámějším Vocelovým dílem je Pravěk země české,⁸⁾ který je však vlastně torzem a úvodem k zamýšlené rozsáhlé práci o dějinách umění a vzdělanosti české země ve středověku.

J. E. Vocel zemřel v Praze 16. 9. 1871. Na universitě se mu nepodařilo vychovat školu nástupců, snad, jak se domnívá K. Kazbunda pro svůj " dost strohý, věcný, příliš střízlivý způsob přednášení, takže nepřenášel své nadšení pro svůj obor i na posluchače ".⁹⁾ I když nebyl vlastně archeologem v dnešním slova smyslu začal jako první chápat pravěk moderně v historickém vývoji. Celý život však dával niterně přednost dějinám umění a péči o všechny památky, které se v Čechách dochovaly z předchozích věků.

V Archivu UK je uložen zlomek osobní pozůstalosti J. E. Vocela.¹⁰⁾ Jedná se o korespondenci z let 1854 (tj. rok jeho jmenování konzervátorem) až 1867, s vy-

jímkou roku 1865.

Korespondence dochovaná v našem archivu se většinou týká problematiky péče o nemovitě památky a jejich ochrany a restaurování (tj. hlavně korespondence s Ústřední komisí pro průzkum a zachování památek atp.) menší skupina listů se vztahuje k numismatickému kabinetu filosofické fakulty pražské university.¹¹⁾ Větší tématické celky tvoří dopisy týkající se tří velkých akcí za záchranu pražských pamětihodností, jejichž byl Vocel z titulu své funkce konservátora pro Prahu hlavním organizátorem (oprava tumb a kaple sv. Ludmily v basilice sv. Jiří, renovování nejvíce ohrožených soch na Karlově mostě, záchrana románské rotundy sv. Kříže v tehdejší Poštovské ulici. Kromě pražských památek se Vocel ve svých listech zabývá i jinými místy např. Kutnou Horou, Třebíčí, Mostem, Č. Budějovicemi atd.

Při pořádání zloalku Vocelovy pozůstalosti jsem volila princip prostého chronologického ukládání bez ohledu na to, zda se jedná o korespondenci přijatou, či odeslanou (tj. vlastnoruční koncepty Vocelových listů). Jakékoliv tématické rozčlenění tohoto torza korespondence pokládám v tomto případě za nevhodné tříštění materiálu, které by vedlo k nepřehlednosti. Listy jsou seřazeny do složek podle let, přičemž každý běžný rok je označen inventárním číslem a uvnitř jsou jednotlivé listy průběžně očíslovány. V inventárním seznamu uvádím vždy datum vyhotovení listu, odesilatele a adresáta (s výjimkou několika Vocelových konceptů, kde adresáta nelze z textu identifikovat), ve většině případů potom i stručný obsah listu.

Téměř všechny dopisy jsou psány německy, pouze tři Vocelovy koncepty jsou jazykově české (v inventárním seznamu na tyto zvlášť upozorňuji).

P o z n á m k y:

- 1) O tom záznamy v katalogích posluchačů filosofické fakulty uložené v AUK: Katalog vom Schuljahr 1824/1825 über die Hörer der Landwirtschaft Wotzl Johann - 1 Jahrgang
Sitten sehr gut
Agricuktur. Chemie.. Fleissfleissig
Fortgang.....erste Klasse
Vergleichende Physiologie..Fleiss.. fleissig
Fortgang erste Klasse
Agronomie Fleiss fleissig
Fortgang erste Klasse
Agricuktur I. Fleiss fleissig
Fortgang erste Klasse
- 2) Souhrnná vylíčení Vocelových životních osudů a jeho odborné činnosti podávají zejména tyto práce:
L. Niederle - V. Birnbaum - A. Novák, Jan Erazim Vocel, Praha 1922; nověji K. Sklenář, J.E.Vocel a počátky archeologie jako vědy v Čechách, PA 1971, s. 315 - 321; K. Sklenář, Nástin vývoje předhistorického bádání v Čechách do r. 1919, Zprávy Čs. společnosti archeologické při ČSAV, roč. XI, seš. 1 - 3, str. 12 - 15; E. Vlasák, Místo J.E.Vocela v českém obrození, Středočeský sborník historický 9, 1974, s. 209 - 214.
- 3) ČČM XVII, 1843, s. 286 - 291.
- 4) O tom více K. Sklenář, Archeologický sbor Národního muzea, 150 let Národního muzea v Praze, Praha 1968, s. 91 - 101.
- 5) Universitní působení J.E.Vocela důkladně rozebral K. Kazbunda, Stolice dějin na pražské universitě II, Praha - UK 1965, s. 157 - 169.
- 6) Kazbunda, ibidem s. 159.
- 7) Kazbunda, ibidem s. 165.
- 8) J.E.Vocel, Pravěk země české I - II, Praha 1866-1868
- 9) Kazbunda, ibidem s. 168.
- 10) Literární pozůstalost J.E.Vocela je uložena v Literárním archivu PNP, pozůstalost vědecká ve Vocelově rodišti - v okresním muzeu v Kutné Hoře.

- 11) Záležitosti numismatického kabinetu jsou obsahem většiny listů z let 1863 - 1867.

I n v e n t á r n í s e z n a m

Inv. č. 1 - rok 1854

- 1) List Ústřední komise pro průzkum a zachování památek (dále jen ÚKPZP) J.E.Vocelovi týkající se restaurování soch na Karlově mostě v Praze.
Vídeň, 12. dubna 1854
- 2) Koncept listu J.E.Vocela ÚKPZP (odpověď na předchozí).
Praha, 14. dubna 1854
- 3) List ÚKPZP J.E.Vocelovi týkající se nutnosti publikování archeologických nálezů.
Vídeň, 5. května 1854
- 4) Koncept listu J.E.Vocela Stavebnímu úřadu královského hlavního města Prahy týkající se opravy Klementina.
Praha, 9. května 1854
- 5) Nota pražské městské rady J.E.Vocelovi týkající se opravy Klementina a malostranské mostecké věže.
Praha, 23. května 1854
- 6) Koncept listu J.E.Vocela pražské městské radě.
Praha, 8. června 1854
- 7) List presidia policejního ředitelství v Praze J.E.Vocelovi týkající se péče o pražské památky.
Praha, 16. června 1854
- 8) List ÚKPZP J.E.Vocelovi týkající se opravy fasády Staroměstské radnice. Vídeň, 25. června 1854
- 9) Koncept listu J.E.Vocela pražské městské radě.
Praha, 3. července 1854
- 10) Koncept listu J.E.Vocela ÚKPZP.
Praha, 5. července 1854
- 11) List pražského purkmistra J.E.Vocelovi týkající se opravy staroměstské mostecké věže.
Praha, 8. července 1854
- 12) List pražského magistrátu J.E.Vocelovi týkající se malostranského chrámu sv. Mikuláše.
Praha, 14. července 1854

- 13) Nota pražského purkmistra J.E.Vocelovi.
Praha, 25. července 1854
- 14) Koncept listu J.E.Vocela.
Praha, 25. července 1854.
- 15) Koncept listu J.E.Vocela pražskému magistrátu týkající se opravy malostranského kostela sv. Mikuláše.
Praha, 28. července 1854
- 16) List ÚKPZP J.E.Vocelovi týkající se restaurování soch na Karlově mostě. Vídeň, 5. srpna 1854
- 17) Koncept listu J.E.Vocela ÚKPZP týkající se péče o památky v Plzni. Praha, 8. srpna 1854
- 17a) Koncept listu J.E.Vocela ÚKPZP týkající se hradu Svojanova. Praha, 6. září 1854
- 18) List ÚKPZP J.E.Vocelovi týkající se historických budov v Plzni. Vídeň, 13. září 1854
- 19) List konservátora pro kraj prácheňský J.E.Vocelovi o ochraně tamních památek.
s.l. 18. září 1854
- 20) Koncept listu J.E.Vocela týkající se ochrany památek v Plzni. Praha, 23. září 1854
- 21) List ÚKPZP J.E.Vocelovi týkající se hradu Svojanova. Vídeň, 23. září 1854
- 22) List pražského stavebního úřadu J.E.Vocelovi týkající se opravy fasády Staroměstské radnice.
Praha, 6. října 1854
- 23) List ÚKPZP J.E.Vocelovi týkající se fasády Staroměstské radnice. Vídeň, 8. října 1854
- 24) List Královského zemského stavebního ředitelství J.E.Vocelovi týkající se budovy trestního soudu na Novém městě pražském. Praha, 11. října 1854
- 25) Koncept listu J.E.Vocela ÚKPZP týkající se fasády Staroměstské radnice. Praha, 14. října 1854
- 26) Koncept listu J.E.Vocela ÚKPZP (podob. jako předchozí). Praha, 19. října 1854
- 27) List ÚKPZP J.E.Vocelovi. Vídeň, 22. října 1854

- 28) Koncept listu J.E.Vocela týkající se fasády Staroměstské radnice. Praha, 31. října 1854
- 29) Koncept listu J.E.Vocela ÚKPZP (odpověď na č. 28) Praha, 1. listopadu 1854
- 30) List pražského purkmistra J.E.Vocelovi týkající se opravy fasády Staroměstské radnice. Praha, 2. listopadu 1854
- 31) Koncept listu J.E.Vocela týkající se hradu Svojanova. Praha, 4. listopadu 1854
- 32) List ÚKPZP J.E.Vocelovi týkající se fasády Staroměstské radnice. Vídeň, 10. listopadu 1854
- 33) Opis dobrozdání architekta Bernharda Gruebera. Vídeň, 10. listopadu 1854
- 34) Výnos presidia místodržitelství týkající se opravy Staroměstské radnice. Praha, 13. listopadu 1854
- 35) List pražského purkmistra J.E.Vocelovi. Praha, 14. listopadu 1854

Inv. č. 2 - rok 1855

- 1) Nota pražského magistrátu J.E.Vocelovi týkající se kostela sv. Štěpána. Praha, 29. května 1855
- 2) Koncept listu J.E.Vocela pražskému magistrátu (odpověď na předchozí). Praha, 4. června 1855
- 3) Koncept listu J.E.Vocela ÚKPZP týkající se kostela sv. Štěpána. Praha, červen 1855
- 4) List ÚKPZP J.E.Vocelovi (odpověď na předchozí). Vídeň, 4. července 1855
- 5) List místodržitelství J.E.Vocelovi týkající se kostela sv. Barbory v Kutné Hoře. Praha, 15. srpna 1855
- 6) List pražského purkmistra J.E.Vocelovi týkající se Staroměstské radnice. Praha, 17. srpna 1855
- 7) Koncept listu J.E.Vocela ÚKPZP týkající se Staroměstské radnice. Praha, s.l. s.d. 1855

- 8) Koncept listu J.E.Vocela táboorskému purkmistrovi Jakubu Zeisovi. Praha, s.d. 1855
- 9) List ÚKPZP J.E.Vocelovi týkající se pamětní desky Matouše Collina z Chotěřiny. Vídeň, 13. října 1855
- 10) List ÚKPZP J.E.Vocelovi o ochraně památek. Vídeň, 2. prosince 1855
- 11) List ÚKPZP J.E.Vocelovi. Vídeň, 31. prosince 1855

Inv. č. 3 - rok 1856

- 1) Opis výnosu ministerstva vnitra o ochraně památek, z 2. prosince 1855. Vídeň, 3. ledna 1856
- 2) List ÚKPZP J.E.Vocelovi - informace o zprávě štýrského konzervátora J. Scheigera. Vídeň, 18. ledna 1856
- 3) Opis zprávy o ochraně památek štýrského konzervátora J. Scheigera. Vídeň, 21. ledna 1856
- 4) Koncept listu J.E.Vocela týkající se techniky ochrany památek. Praha, 19. února 1856
- 5) Koncept listu J.E.Vocela pražskému stavebnímu gremiu - zpráva o ochraně památek. Praha, 8. března 1856
- 6) Koncept listu J.E.Vocela ÚKPZP - zpráva o ochraně památek. Praha, 12. března 1856
- 7) Koncept listu J.E.Vocela ÚKPZP týkající se ochrany sakrálních staveb. Praha, 24. března 1856
- 8) List ÚKPZP J.E.Vocelovi ke zprávě štýrského konzervátora. Vídeň, 8. dubna 1856
- 9) Koncept listu J.E.Vocela ÚKPZP (odpověď na předchozí). Praha, 15. dubna 1856
- 9a) List pražského purkmistra J.E.Vocelovi týkající se sochy sv. Kryštofa. Praha, 8. května 1856
- 10) List pražského purkmistra J.E.Vocelovi týkající se Staroměstské radnice. Praha, 10. května 1856

- 11) Koncept listu J.E.Vocela ÚKPZP.
Praha, 14. května 1856
- 12) List ÚKPZP J.E.Vocelovi týkající se románských
staveb v Čechách. Praha, 14. května 1856
- 13) List ÚKPZP J.E.Vocelovi týkající se soupisu památek
středověkého původu. Vídeň, 2. června 1856
- 14) List ÚKPZP J.E.Vocelovi týkající se sochy sv. Kryš-
tofa. Vídeň, 9. června 1856
- 15) List pražského magistrátu J.E.Vocelovi týkající se
kostela P.Marie Sněžné. Praha, 10. června 1856
- 16) Koncept listu J.E.Vocela (odpověď na předchozí).
Praha, 29. června 1856
- 17) Koncept listu J.E.Vocela ÚKPZP.
Praha, 29. června 1856
- 18) Koncept listu J.E.Vocela místodržitelství týkající
se kostela sv. Barbory v Kutné Hoře.
Praha, 28. srpna 1856
- 19) List pražského purkmistra J.E.Vocelovi týkající se
staroměstské mostecké věže.
Praha, 14. října 1856
- 20) Koncept listu J.E.Vocela pražskému purkmistrovi.
Praha, 23. října 1856
- 21) List ÚKPZP J.E.Vocelovi týkající se Tetína.
Vídeň, 7. listopadu 1856
- 22) List ÚKPZP J.E.Vocelovi o ochraně sakrálních památek
Vídeň, 7. listopadu 1856
- 23) Koncept listu J.E.Vocela týkající se Tetína.
Praha, 17. listopadu 1856
- 24) List ÚKPZP J.E.Vocelovi týkající se Tetína.
Vídeň, 9. prosince 1856
- 25) List pražského purkmistra J.E.Vocela týkající se
staroměstské mostecké věže.
Praha, 12. prosince 1856
- 26) List ÚKPZP J.E.Vocelovi ohledně Bernharda Gruebera.
Vídeň, 30. prosince 1856

Inv. č. 4 - rok 1857

- 1) List pražského purkmistra J.E.Vocelovi týkající se staroměstské mostecké věže.
Praha, 10. ledna 1857
- 2) Koncept listu J.E.Vocela ÚKPZP týkající se kaple a tumbly sv. Ludmily. Praha, 10. ledna 1857
- 3) List ÚKPZP J.E.Vocelovi (odpověď na předchozí).
Víděň, 15. ledna 1857
- 4) List ÚKPZP J.E.Vocelovi.
Víděň, 20. ledna 1857
- 5) List ÚKPZP J.E.Vocelovi.
Víděň, 26. ledna 1857
- 6) Koncept listu J.E.Vocela ÚKPZP týkající se kaple a tumbly sv. Ludmily. Praha, 19. února 1857
- 7) Koncept listu J.E.Vocela ÚKPZP týkající se kaple a tumbly sv. Ludmily. Praha, 15. března 1857
- 8) Koncept listu J.E.Vocela ÚKPZP týkající se kaple a tumbly sv. Ludmily. Praha, 18. března 1857
- 9) Koncept listu J.E.Vocela.
Praha, 19. března 1857
- 10) List pražského magistrátu J.E.Vocelovi týkající se kostela P.Marie Sněžné.Praha, 3. dubna 1857
- 11) Koncept listu J.E.Vocela pražskému magistrátu (odpověď na předchozí).
Praha, 11. dubna 1857
- 12) List ÚKPZP J.E.Vocelovi týkající se kostela v Třebíči.
Víděň, 15. dubna 1857
- 13) Koncept listu J.E.Vocela.
Praha, 25. dubna 1857
- 14) List pražského magistrátu J.E.Vocelovi týkající se týnského kostela. Praha, 15. května 1857
- 15) Koncept listu J.E.Vocela pražskému magistrátu.
Praha, 2. června 1857
- 17) Koncept listu J.E.Vocela pražskému magistrátu týkající se kostela P.Marie Sněžné.
Praha, 4. června 1857

- 18) Koncept listu J.E.Vocela ÚKPZP týkající se kostela P.Marie na Karlštejně. Praha, 9. června 1857
- 19) List pražského krajského úřadu J.E.Vocelovi týkající se kostela P.Marie na Karlštejně.
Praha, 17. června 1857
- 20) Koncept listu J.E.Vocela týkající se kostela P.Marie Sněžné.
Praha, 22. června 1857
- 21) Koncept listu J.E.Vocela ÚKPZP týkající se tumb sv. Ludmily.
Praha, 27. června 1857
- 22) List pražského magistrátu J.E.Vocelovi týkající se kostela P.Marie Sněžné. Praha, 30. června 1857
- 23) List ÚKPZP J.E.Vocelovi týkající se kostelů v Čestíně a Kácově.
Víděň, 7. července 1857
- 24) Koncept listu J.E.Vocela ÚKPZP.
Praha, 9. července 1857
- 25) List konzervátora pro pražský kraj P. Vojt.Ruffera J.E.Vocelovi týkající se kostela sv. Michala.
Praha, s.d. 1857
- 26) Koncept listu J.E.Vocela P.Vojt.Rufferovi (odpověď na předchozí).
Praha, 12. července 1857
- 27) List ÚKPZP J.E.Vocelovi týkající se městské brány v Táboře.
Víděň, 13. července 1857
- 28) Nota pražského magistrátu J.E.Vocelovi.
Praha, 14. července 1857
- 29) Koncept listu J.E.Vocela ÚKPZP týkající se Staroměstské radnice.
Praha, 19. července 1857
- 30) List ÚKPZP J.E.Vocelovi týkající se kaple a tumb sv. Ludmily.
Víděň, 23. července 1857
- 31) List pražského purkmistra J.E.Vocelovi týkající se týnského kostela.
Praha, 4. srpna 1857
- 32) Koncept listu J.E.Vocela pražskému magistrátu (odpověď na předchozí).
Praha, 17. srpna 1857
- 33) Koncept listu J.E.Vocela ÚKPZP.
Praha, 21. srpna 1857

- 34) List ÚKPZP J.E.Vocelovi týkající se ochrany sakrálních památek. Vídeň, 25. září 1857
- 35) List ÚKPZP J.E.Vocelovi (odpověď na list z 21.8. 1857). Vídeň, 12. října 1857
- 36) List pražského magistrátu J.E.Vocelovi týkající se kostela sv. Štěpána. Praha, 10. listopadu 1857
- 37) Koncept listu J.E.Vocela pražskému magistrátu týkající se kostela sv. Štěpána. Praha, 15. prosince 1857
- 38) List ÚKPZP J.E.Vocelovi týkající se odevzdávání zpráv o péči o památky. Vídeň, 20. prosince 1857

Inv. č. 5 - rok 1858

- 1) List ÚKPZP J.E.Vocelovi. Vídeň, 5. ledna 1858
- 2) Koncept listu J.E.Vocela ÚKPZP týkající se kostela v Novém Bydžově. Praha, 8. ledna 1858
- 3) Koncept listu J.E.Vocela páteru Kneislovi v N.Bydžově týkající se kostela tamtéž. Praha, 15. února 1858
- 4) Koncept listu J.E.Vocela ÚKPZP týkající se kostela v Čestíně. Praha, 9. dubna 1858
- 5) List ÚKPZP J.E.Vocelovi (odpověď na předchozí). Vídeň, 8. května 1858
- 6) Nota pražského magistrátu J.E.Vocelovi týkající se kostela P.Marie Sněžné. Praha, 25. května 1858
- 7) Koncept listu J.E.Vocela páteru Vidimskému administrátoru u sv. Kajetána v Praze týkající se kostela sv. Kajetána. Praha, 6. června 1858
- 8) Koncept listu J.E.Vocela týkající se kostela P.Marie Sněžné. Praha, 9. června 1858
- 9) Konceptní výtah ze zprávy J.E.Vocela pro ÚKPZP o restauračních pracích na Karlštejně. Praha, 22. července 1858
- 10) Koncept listu J.E.Vocela ÚKPZP. Praha, 23. července 1858

- 11) List ÚKPZP J.E.Vocelovi týkající se kaple sv. Ludmily.
Víden, 31. července 1858
- 12) Koncept listu J.E.Vocela.
Most, 15. srpna 1858
- 13) List ÚKPZP J.E.Vocelovi o ochraně památek.
Víděň, 15. srpna 1858
- 14) List ÚKPZP J.E.Vocelovi.
Víděň, 15. srpna 1858
- 15) List ÚKPZP J.E.Vocelovi týkající se kostela v Novém Bydžově.
Víden, 5. září 1858
- 16) Koncept listu J.E.Vocela ÚKPZP.
Praha, 29. října 1858
- 17) Koncept listu J.E.Vocela ÚKPZP - zpráva o stavu památek v severozápadních Čechách.
Praha, 14. listopadu 1858
- 18) List pražského purkmistra J.E.Vocelovi týkající se týnského kostela.
Praha, 20. listopadu 1858
- 19) List ÚKPZP J.E.Vocelovi týkající se ochrany památek
Víden, 21. listopadu 1858
- 20) List ÚKPZP J.E.Vocelovi - zpráva o práci prof. Lübkeho Vorschule zur Geschichte der Kirchenbaukunst.
Víděň, 22. listopadu 1858
- 21) Koncept listu J.E.Vocela pražskému purkmistrovi.
Praha, 10. prosince 1858
- 22) List pražského purkmistra J.E.Vocelovi týkající se týnského kostela.
Praha, 14. prosince 1858
- 23) List pražského církevního úřadu J.E.Vocelovi týkající se týnského kostela.
Praha, 29. prosince 1858

Inv. č. 6 - rok 1859

- 1) Koncept listu J.E.Vocela ÚKPZP týkající se týnského kostela.
Praha, 24. ledna 1859
- 2) List ÚKPZP J.E.Vocelovi (odpověď na předchozí).
Víden, 1. března 1859

- 3) List pražského magistrátu J.E.Vocelovi týkající se domu čp. 775 II v Praze. Praha, 24. května 1859
- 4) Koncept listu J.E.Vocela pražskému magistrátu (odpověď na předchozí). Praha, 28. května 1859
- 5) Koncept listu J.E.Vocela profesorskému kolegiu filosofické fakulty pražské university. Praha, 26. července 1859
- 6) List pražské městské rady J.E.Vocelovi týkající se Staroměstské radnice. Praha, 29. července 1859
- 7) Koncept listu J.E.Vocela ÚKPZP týkající se domu čp. 775 II v Praze. Praha, 31. července 1859
- 8) List ÚKPZP J.E.Vocelovi (odpověď na předchozí). Vídeň, 27. října 1859
- 9) List ÚKPZP J.E.Vocelovi - schválení Vocelova článku Vídeň, 5. prosince 1859
- 10) Koncept listu J.E.Vocela ÚKPZP týkající se vlašského dvora v Kutné Hoře. Praha, 10. prosince 1859

Inv. č. 7 - rok 1860

- 1) List ÚKPZP J.E.Vocelovi týkající se vlašského dvora v Kutné Hoře. Vídeň, 3. ledna 1860
- 2) Koncept listu J.E.Vocela ÚKPZP - zpráva o jeho práci o byzantských křížích v Čechách. Praha, 7. ledna 1860
- 3) List ÚKPZP J.E.Vocelovi (odpověď na předchozí). Vídeň, 31. března 1860
- 4) List ÚKPZP J.E.Vocelovi o restaurování památek. Vídeň, 4. července 1860
- 5) Koncept listu J.E.Vocela Janu Neuberkovi ryt. z Neuberka. Praha, 11. srpna 1860
- 6) Koncept listu J.E.Vocela ÚKPZP. Praha, 11. srpna 1860
- 7) Koncept listu J.E.Vocela dr. K.Lindovi z vídeňského starožitnického spolku. Praha, 30. září 1860
- 8) List ÚKPZP J.E.Vocelovi. Vídeň, 18. prosince 1860

9) Koncept listu J.E.Vocela ÚKPZP týkající se kaple sv. Kříže v Praze. Praha, 28. prosince 1860

Inv. č. 8 - rok 1861

- 1) List ÚKPZP J.E.Vocelovi. Vídeň, 13. ledna 1861
- 2) List ÚKPZP J.E.Vocelovi. Vídeň, 22. ledna 1861
- 3) List pražského purkmistra J.E.Vocelovi týkající se týnského kostela. Praha, 29. ledna 1861
- 4) List ÚKPZP J.E.Vocelovi týkající se Hrádku v Kutné Hoře. Vídeň, 29. ledna 1861
- 5) Koncept listu J.E.Vocela. Praha, 18. února 1861
- 6) List presidia zemského soudu J.E.Vocelovi. Praha, 18. února 1861
- 7) List pražského purkmistra J.E.Vocelovi týkající se Ignáce Ulmana. Praha, 1. května 1861
- 8) Koncept listu J.E.Vocela pražské městské radě týkající se pražských památek. Praha, 3. května 1861
- 9) List pražského magistrátu J.E.Vocelovi týkající se Staroměstské radnice. Praha, 25. června 1861
- 10) Koncept listu J.E.Vocela. Praha, 24. července 1861
- 11) Koncept listu J.E.Vocela ÚKPZP. Praha, 3. srpna 1861
- 12) List místodržitelství J.E.Vocelovi týkající se kaple sv. Kříže. Praha, 28. srpna 1861
- 13) Koncept listu J.E.Vocela presidiu místodržitelství Praha, 6. září 1861
- 14) List českého zemského výboru J.E.Vocelovi týkající se kaple sv. Kříže. Praha, 12. září 1861
- 15) Koncept listu J.E.Vocela českému zemskému výboru (odpověď na předchozí). Praha, 19. září 1861

- 16) List ÚKPZP J.E.Vocelovi týkající se kaple sv. Kříže.
Vídeň, 13. listopadu 1861
- 17) List ÚKPZP J.E.Vocelovi týkající se kaple sv. Kříže.
Vídeň, 19. listopadu 1861
- 18) List presidia místodržitelství J.E.Vocelovi týkající se vlášského dvora v Kutné Hoře.
Praha, 6. prosince 1861
- 19) Koncept listu J.E.Vocela presidiu místodržitelství (odpověď na předchozí).
Praha, 11. prosince 1861

Inv. č. 9 - rok 1862

- 1) Nota pražského magistrátu J.E.Vocelovi týkající se dědictví po W. Jankem.Praha, 5. února 1862
- 2) Koncept listu J.E. Vocela profesorskému kolegiu filosofické fakulty pražské university týkající se numismatického kabinetu FF.
Praha, 12. února 1862
- 3) Koncept listu J.E.Vocela ÚKPZP týkající se Karlova mostu.
Praha, 20. února 1862
- 4) Koncept listu J.E.Vocela týkající se Karlova mostu
Praha, 22. února 1862
- 5) Koncept listu J.E.Vocela týkající se kaple sv. Kříže.
Praha, 27. února 1862
- 6) Koncept listu J.E.Vocela pražské městské radě týkající se Staroměstské radnice. (česky)
Praha, 1. března 1862
- 7) Koncept listu J.E.Vocela pražské městské radě týkající se farního kostela sv. Kříže na Novém městě (česky).
Praha, 19. května 1862
- 8) Koncept listu J.E.Vocela místodržitelství.
Praha, 23. května 1862
- 9) Koncept listu J.E.Vocela místodržitelství.
Praha, 19. června 1862
- 10) List presidia zemského trestního soudu J.E.Vocelovi týkající se budovy téhož.
Praha, 17 července 1862

- 11) Koncept listu J.E.Vocela radovi zemského soudu
Josefu Dvořákovi. Praha, 22. července 1862
- 12) Koncept listu J.E.Vocela profesorskému kolegiu
filosofické fakulty pražské university týkající se
nálezu mincí u Netolic.
Praha, 31. července 1862
- 13) Opis listu místodržitelství profesor. kolegiu fi-
losofické fakulty pražské university týkající se
nálezu mincí (na vědomí J.E.Vocelovi).
Praha, 18. září 1862
- 14) List místodržitelství J.E.Vocelovi.
Praha, 3. října 1862
- 15) Koncept listu J.E.Vocela.
Praha, 8. října 1862
- 16) List místodržitelství J.E.Vocelovi týkající se pia-
ristického kostela v Č. Budějovicích.
Praha, 20. října 1862
- 17) List profesorského kolegia filosofické fakulty
pražské university J.E.Vocelovi týkající se numis-
matického kabinetu. Praha, 4. listopadu 1862
- 18) Koncept výkazu dotací pro universitní numismatický
kabinet za studijní rok 1862 sestavený J.E.Vocelem
Praha, 8. listopadu 1862
- 19) Koncept listu J.E.Vocela místodržitelství.
Praha, 9. listopadu 1862

Inv. č. 10 - rok 1863

- 1) List místodržitelství J.E.Vocelovi týkající se ná-
lezu mincí u Nepomuku. Praha, 24. března 1863
- 2) Opis listu místodržitelství profesorskému sboru fi-
losofické fakulty pražské university týkající se
numismatického kabinetu (na vědomí J.E.Vocelovi).
Praha, 9. dubna 1863
- 3) Koncept listu J.E.Vocela místodržitelství (odpo-
věď na list z 24. 3. 1863).
Praha, 18. dubna 1863

- 4) Koncept listu děkanátu filosofické fakulty pražské university týkající se nálezů mincí.
Praha, 24. dubna 1863
- 5) List místodržitelství J.E.Vocelovi.
Praha, 24. května 1863
- 6) List místodržitelství J.E.Vocelovi týkající se lombardských basilik.
Praha, 5. června 1863
- 7) List ÚKPZP J.E.Vocelovi.
Víděň, 6. června 1863
- 8) Koncept listu J.E.Vocela místodržitelství týkající se budějovického piaristického kostela.
Praha, 9. června 1863
- 9) Opis listu místodržitelství profesorskému kolegiu filosof. fakulty pražské university týkající se numismatického kabinetu. (Na vědomí J.E.Vocelovi)
Praha, 17. června 1863
- 10) List ÚKPZP J.E.Vocelovi týkající se hlášení a evidence archeologických nálezů.
Víděň, 8. července 1863
- 11) Koncept listu J.E.Vocela místodržitelství týkající se kostela v Mühlhausenu.
s.l. s.d. 1863
- 12) Opis listu místodržitelství profesorskému kolegiu filosof. fakulty pražské university týkající se numismatického kabinetu. (Na vědomí J.E.Vocelovi)
Praha, 23. července 1863
- 13) List místodržitelství J.E.Vocelovi.
Praha, 11. srpna 1863
- 14) Koncept listu J.E.Vocela ÚKPZP týkající se piaristického kostela v Č. Budějovicích.
Praha, 13. srpna 1863
- 15) List policejního ředitelství v Praze J.E.Vocelovi.
Praha, 15. srpna 1863
- 16) Koncept listu J.E.Vocela policejnímu ředitelství týkající se náhrobku u kostela sv. Štěpána.
Praha, 22. srpna 1863

- 17) Koncept listu J.E.Vocela místodržitelství týkající se datování pergamenových listin.
Praha, 23. srpna 1863
- 18) List filosofického studijního direktoriátu J.E.Vocelovi týkající se numismatického kabinetu.
Praha, 2. října 1863
- 19) Opis protokolu okresního úřadu v Nepomuku o vyplacení odměny nálezci mincí (česky).
Nepomuk, 8. října 1863
- 20) Koncept listu J.E.Vocela profesorskému kolegiu filosofické fakulty pražské university týkající se numismatického kabinetu.
Praha, 30. října 1863
- 21) Koncept listu J.E.Vocela místodržitelství.
Praha, 26. listopadu 1863
- 22) Koncept listu J.E.Vocela místodržitelství.
Praha, 6. prosince 1863
- 23) List ÚKPZP J.E.Vocelovi týkající se kostela v Mühlhausenu.
Víděň, 9. prosince 1863
- 24) Koncept listu J.E.Vocela okresnímu úřadu v Nepomuku (?).
Praha, 27. prosince 1863

Inv. č. 11 - rok 1864

- 1) List děkanátu filosofické fakulty pražské university J.E.Vocelovi týkající se numismatického kabinetu.
Praha, 1. listopadu 1864

Inv. č. 12 - rok 1866

- 1) List děkanátu filosof. fakulty pražské university J.E.Vocelovi týkající se numismatického kabinetu.
Praha, 28. října 1866

Inv. č. 13 - rok 1867

- 1) List děkanátu filosof. fakulty pražské university J.E.Vocelovi týkající se numismatického kabinetu.
Praha, 1. ledna 1867

- 2) Koncept výkazu dotací pro universitní numismatický kabinet za studijní rok 1866/7 sestavený J.E.Vocelem.
Praha, 1. listopadu 1867
- 3) Koncept výkazu dotací pro universitní numismatický kabinet za studijní rok 1866/7 sestavený J.E.Vocelem.
Praha, 2. listopadu 1867
- 4) List děkanátu filosofické fakulty pražské university J.E.Vocelovi týkající se numismatického kabinetu.
Praha, 10. prosince 1867
- 5) List děkanátu filosofické fakulty pražské university J.E.Vocelovi týkající se numismatického kabinetu.
Praha, 17. prosince 1867
- 6) Koncept listu J.E.Vocela místodržitelství týkající se numismatického kabinetu.
Praha, 23. prosince 1867

IESSENIUM; cum PRAGA Virum, cum CESARIS aule
 Apicil; utq; Hominis viscera luce locat
 Hac PICTOR formã; famã sed PRAGA beatit:
 Hic par Vesalio; non minor ingenio

Jan Jesenius v písemných materiálech AUK

V r. 1976 si připomínáme 410. výročí narození jedné z největších osobností předbělohorské Prahy - Jana Jessenia a zároveň i 355. výročí jeho tragické smrti.

Jan Jesenský - Jessenius se narodil roku 1566 ve Vratislavi. Studoval od r. 1583 na universitě ve Wittenberku, později v Lipsku a konečně na slavném filosoficko - lékařském vysokém učení v Padově. V srpnu r. 1591 obhájil na veřejné disputaci své teze (lékařskou i filosofickou) a na základě dobrozdání padovské university byl potom v Praze prohlášen doktorem filosofie a lékařství. V r. 1597 se stal rektorem university ve Wittenberku. Zde se seznámil s vynikajícím astronomem Tychonem de Brahe, za kterým se v r. 1600 vypravil do Prahy, kde v červnu téhož roku provedl první veřejnou pitvu. Od r. 1602 se na žádost císaře Rudolfa usadil na delší čas v Praze - zde pobýval nepřetržitě až do r. 1608. Od r. 1609 do r. 1616 se v Praze objevoval jenom zřídka; v těchto letech se orientoval na dvůr Rudolfova bratra Matyáše, na jehož královském dvoře působil jako lékař. Zklamán neuskutečněními vyhlídkami na kariéru v Matyášově okruhu, přesídlil opět natrvalo do Prahy, kde byl v říjnu 1617 zvolen rektorem Karlovy akademie. Půl roku poté se stal i jejím profesorem. Od činnosti na universitě ho odváděly v následujících bouřlivých letech četná diplomatická posláná ve službách stavovské vlády. Po celou dobu svého působení na pražské universitě se Jessenius věnoval více veřejným věcem, než záležitostem vysokého učení. Právě v důsledku své politické činnosti sdílel smutný osud s ostatními poraženými po bitvě na Bílé Hoře a skončil svůj život potupnou popravou na Staro-

městském náměstí 21. června 1621.

Životním osudům, vědeckému i politickému dílu Jana Jessenia byla věnována již značná pozornost. Jen pouhý výčet dosavadní literatury by přesáhl rozsah této stručné vzpomínky. Na tomto místě lze upozornit aspoň na nejdůležitější záznamy týkající se Jana Jessenia, které jsou dochovány v rukopisech uložených v Archivu UK.

Jedná se zejména o rukopisy sign. A 14a, A 14b (Acta universitatis Pragensis 1616 - 1619, 1619 - 1622) sign. A 17 V, A 17 VI (Putzlacherova Memorabilia universitatis Pragensis - intimationes, programmata, epistaphia, 1610 - 1618, 1599 - 1622) a dále o rukopisy z řady tzv. ekonomik sign. B 14 (Acta praepositorum Collegii Carolini 1596 - 1608), B 15 (Acta decanorum Collegii Reczkonis 1599 - 1608) a B 18 (Acta universitatis Pragensis 1598 - 1609).

Přehled zápisů týkajících se Jana Jessenia v rukopisech AUK:

Rukopis sign. A 14a:

- pag. 66 - 67: 14. - 16. října 1617 - Návrh na zvolení Jessenia rektorem pražské university a záznam o rektorské volbě
- pag. 70: 4. listopadu 1617 - Hostina na počest zvolení nového rektora
- pag. 71: 2. prosince 1617 - Jessenius určuje dny svých přednášek na universitě (pondělí, pátek)
- pag. 81: 31. března 1618 - Jessenius si stěžuje, že v universitních kolejích neprávem bydlí řemeslníci.
7. dubna 1618 - Jessenius odmítl jít spolu s ostatními mistry ke zpovědi, protože neumí česky

- pag. 82: 14. dubna 1618 - Jessenius opět zvolen rektorem; oznamuje mistrům, že je pověřen odjet s místokancléřem do Karlových Varů
- pag. 88: 2. června 1618 - Jessenius poznovu zvolen rektorem pražské university
18. června 1618 - Jessenius oznamuje mistrům, že byl stavy a direktory pověřen delegací do Uher
- pag. 93: 8. září 1618 - Jessenius uvězněn ve Vídni, mistři uvažují, zda by o sv. Havlu neměl být zvolen nový rektor
- pag. 99: 16. listopadu 1618 - Mistři jednájí o vysvobození Jessenia z vídeňského vězení
- pag. 102-103: 15. prosince 1618 - Prorektor oznamuje mistrům, že Jessenius bude propuštěn na revers
- pag. 128: 16. listopadu 1619 - Jessenius odevzdává dar Fridrichu Falckému bez dohody s universitní obcí
- pag. 251: 26. ledna 1619 - Jesseniovi oznámeno po návratu z Vídně, že byl zvolen rektorem
- pag. 397-398: 20. listopadu 1618 - list mistrů pražské university adresovaný direktorům o propuštění Jessenia z vídeňského vězení

Rukopis sign. A 14b:

- pag. 6 - 7: 28. ledna 1620 - Universita žádá na radu Jessenia o vydání jesuitské koleje u sv. Klimenta
- pag. 46: 4. ledna 1621 - Jessenius prosí ze staroměstského vězení mistry o podporu
- pag. 47: 8. ledna 1621 - Posel za Jesseniem do vězení - jesuité žádají vydání klíčů od knihovny
- pag. 53-54: 20. března 1621 - Jednání universitního poselstva ve Vídni, ostré výpady kancléře proti Jesseniovi

pag. 78: 26. června 1621 - Mistrům university přednese-
na Jesseniova závěť

Rukopis sign. A 17 V

pag. 619-621: 18. června 1618 - Jesseniova modlitba
před cestou do Uher

Rukopis sign. A 17 VI

pag. 515: 20. listopadu 1615 - List Jessenia rektoru
pražské university Janu z Gerstorfu

pag. 543: 16. října 1617 - Záznam o zvolení Jana Jesse-
nia rektorem pražské university

pag. 545-546: 14. dubna 1618 - Jessenius oznamuje svůj
odjezd do Karlových Varů

Rukopis sign. B 14

Fol. 73 a - b: 8. - 12. června 1600 - popis Jesseniovy
první veřejné pitvy v Praze

fol.176 a - b: 1602 - Profesoři pražské university, pí-
ší pánu z Rožmberka ohledně vhodného bytu
pro Jessenia

fol.223 b : 18. - 19. srpna 1603 - Pavel z Jizbice
hrubě napadá pražskou universitu a Jessenia

fol.299 a : 1605 - Dvojverší o Jesseniově pitvě od
M. Jana Kampana - Vodňanského

fol.301 b: 22. února 1605 - Pozvání Jessenia k univer-
sitnímu obědu

Rukopis sign. B 15

pag. 71: 8. - 12. června 1600 - záznam o Jesseniově
první veřejné pitvě

Rukopis sign. B 18

fol.212 a - b: 1604 - Jessenius hájí pražskou univer-
sity proti urážkám Pavla z Jizbice

fol. 273 a: 1605 - Zpráva M. Martina Bacháčka z Nauměřic o Jesseniově druhé pitvě.

(Výše uvedené záznamy nejsou řazeny chronologicky, ale pouze podle paginace, resp. foliace jednotlivých rukopisů.)

Ivana Raková

Počátky lidových přednášek na Universitě Karlově

Podnět k založení lidových přednášek vyšel z prostředí mimouniversitního. Podle žádostí z různých populárních časopisů, přišel přípis v lednu 1896 Československé dělnické besedy, který přímo požádal profesorský sbor české filosofické fakulty o přednášky pro dělnictvo. Na fakultě byla ustavena pro extenze první komise, která zažádala o vládní subvenci se zdůvodněním, že předmětem přednášek budou pouze naukové obory a budou vyloučena témata politická, sociální a náboženská. Ministerstvo však dlouho neodpovídalo, a když konečně odpověď přišla, nebyla sice zamítavá, ale obsahovala především požadavek rozřešení základních otázek a způsobu pořádání extenzí. Další podmínkou Vídně byl i patronát Akademického senátu university. Sbor filosofické fakulty se obrátil na senát o vyjádření. Na schůzi tohoto nejvyššího universitního orgánu byla taktéž zvolena celouniversitní komise.¹⁾ Byli v ní prof. Čelakovský, Hlava, Hostinský. Prostřednictvím Akademického senátu byla komise ze všech fakult opět svolána a znovu požádala Vídeň o povolení a finanční podporu. Zároveň byly vypracovány stanovy. Senát komisi schválil na své schůzi dne 8. 7. 1898.²⁾ Vše bylo připraveno k zahájení lidových kursů, ale ministerstvo opět odepřelo udělit subvenci, a tak musel být začátek odložen. Ministerstvo kladlo další podmínky a změny ve stanovách. Musela být přibrána i teologická fakulta. Lektorům všech fakult bylo zakázáno přednášet. I těmto požadavkům bylo vyhověno a po krátké době se opět sešly všechny komise. Na schůzi senátu dne 20. 12. 1898³⁾ byl zvolen první výbor pro lidové přednášky, předsedou se stal rektor Reinsberg, místopředsedou Hostinský. Dalším předpokladem pro činnost výboru bylo vypracování jednacího řádu. Senátem

byl schválen v únoru 1899 a ministerstvem v březnu téhož roku. Teprve tehdy mohly, po dlouhé a obtížné cestě, započít lidové přednášky. První se konala dne 6.4. 1899. V dubnu a květnu bylo sedm šestipřednáškových kursů. Právnická fakulta nebyla však zastoupena. V dalším školním roce 1899/1900 bylo ve třech obdobích osmáct dalších kursů. Statistika návštěvníků uváděla úhrnný počet 2808 osob. Tím ovšem neskončilo všechno úřední jednání spojené s kursy. Nastaly potíže s místnostmi. Podle stanov se nesměly konat extenze v posluchárnách universitních budov. Proto bylo nutné o každou místnost, případ od případu, žádat ministerstvo. Posléze byla i tato obtíž vyřešena zapůjčením prostor gymnasia v Křemencově ulici. Další bolestí byly dotace. Po léta byl výbor odkázán na základní podporu 6 tisíc korun. Od roku 1903 se lidové přednášky rozšiřovaly i mimo Prahu. V pozdějších letech se výbor účastnil i tzv. lidovýchovných kongresů (např. v roce 1906 v Miláně, v roce 1908 v Paříži). Důležitý krok byl učiněn v roce 1907, kdy konečně po dlouhém jednání se připojilo k přednáškám i České vysoké učení technické.

Extenze se velice rozšířily ve všech vrstvách obyvatelstva a přispěly velkou měrou ke vzdělání v mnoha vědních oborech. Velká část spisového materiálu z této činnosti university je uloženo v Archivu UK ve fondu Akademického senátu pod sign. AS V 33 - 35, inv. č. 3350 - 3352, karton 222.

P o z n á m k y :

- 1) AUK - AS, inv. č. 635 I., sign. B 6/15 karton 42
- 2) AUK - AS, inv. č. 635 I., sign. B 6/16 karton 42
- 3) AUK - AS, inv. č. 635 J., sign. B 6/17 karton 42

Jindra Duchoňová

Revize netrezorových fondů Bachmannova inventáře

Profesor historie pražské německé university dr. Adolf Bachmann uspořádal písemný univerzitní materiál od nejstarších dob zhruba až do r. 1849 v druhé polovině osmdesátých let minulého století. Inventář dokončil v r. 1890 a od tohoto roku jsou písemnosti uloženy v podstatě ve stejném stavu.

Největším nedostatkem Bachmannovy pořadatelské činnosti bylo naprosté zanedbání provenienčního principu. Bachmann totiž vydělil jediný tematický celek - matriky a knihy mající povahu matrik, dále řadil písemnosti podle prostého chronologického systému do pěti oddílů: I. matriky, II. období 1348 - 1739, III. období 1740 - 1791, IV. období 1792 - 1802, V. období 1802 - 1849. Oddíly II. - V. jsou uvnitř ještě členěny věcně, ovšem nejednotně. Bachmannovým uspořádáním došlo k rozrušení organicky vzniklých archivních celků a vytvoření nových - umělých. Krom toho byly přímo mezi archiváliemi zařazeny i materiály, které podle svého vzniku archiváliemi vůbec nejsou. V neposlední řadě, mimo tyto již zmíněné nedostatky, se v Bachmannově inventáři objevují i závažné věcné chyby a nepřesnosti. (Rozborem a zhodnocením Bachmannova inventáře se podrobně zabývali K. Kučera a M. Truc, Archiv University Karlovy, Průvodce po archivních fondech, s. 102 - 117 a 169 - 170.)

Fondy Bachmannova inventáře postihla pohroma v r. 1945, kdy byla velká část nejcennějších písemností odcizena nacisty, takže z původně zinventovaných materiálů zůstalo jen torzo. Po r. 1945 byly fondy částečně zrevidovány a byly zjištěny válečné ztráty, ale nový inventář nebyl dosud sestaven. Proto se v r. 1975 přistoupilo v Archivu UK k důkladné revizi těchto písemností

Revize se týká tzv. netrezorových fondů Bachmannova inventáře (tj. vyjma zejména matriky, rukopisy a ekonomika). Dosavadní signatura A zahrnuje II. a III. chronologické oddělení, signatura B - IV. oddělení (období studijního koncesu) a konečně signatura C - V. oddělení. Katalogy posluchačů všech fakult, které původně Bachmann zařadil do svých personálií, jsou uloženy odděleně v souvislé řadě až do r. 1882 již díky práci Josefa Bergla.

V následujících letech bude provedena postupná revize všech písemností sign. A, B, C a sestaven inventář (v základě se přidržující Bachmannova), resp. u sign. A i katalog spisů. Zcela nové uspořádání podle provenienčního principu by bylo v současné době jen velice nesnadné (v důsledku rozbití původních registratur a četných pozdějších ztrát). Zásadním úkolem při revizi bude konečné zjištění všech ztrát, definitivní vyřazení všech materiálů, které nevznikly organickou činností institucí či jednotlivců (tj. Bachmannových literálií apod.) a vyhotovení nového přehledného inventáře podle současných archivních zásad.

V měsíci září 1976 byl dokončen pro interní potřeby AUK inventář původní signatury A z let 1537 - 1791 (1820). Vyděleny byly právnícké teze a promoční ohlášky, rukopis sign. 16d a tištěné kalendáře, takže zůstaly pouze spisy v pravém smyslu slova. Inventář zaznamenává jednotlivá inventární čísla (při čemž ve většině případů odpovídá inventární jednotka rozsahem staré signatury), starou signaturu, obsah archivní jednotky, časový rozsah a číslo kartonu. V následující etapě bude k tomuto inventáři sestavován katalog, ve kterém budou i odkazy na písemnosti obdobné povahy uložené v jiných archivech (zejména v SÚA Praha).

Ivana Raková

Graduál Mistra Václava

Roku 1948 získala Universita Karlova darem Graduál Mistra Václava. Graduál je pergamenový rukopis obsahující 209 folií. Vznikl okolo roku 1400, za jeho donátora je považován M. Václav na základě titulní iniciály, která mj. znázorňuje postavu dominikána " bratra Václava řečeného Sech mistra svaté teologie". Mistr Václav je dosvědčen v dominikánském klášteře sv. Klimenta na Starém Městě pražském na přelomu 14. a 15. století. Dominikánský řád byl úzce spjat s prvním obdobím pražského obecného učení. Také malířská výzdoba rukopisu potvrzuje jeho dominikánský a pražský původ. Základ výzdoby tvoří 15 velkých iniciál, z nichž převážnou část provedl Mistr roudnického oltáře a jeho dílna. K nejlepším miniaturám patří iniciála R se Zmrtvýchvstáním, která je dílem tzv. třetího Mistra antverpské bible. Posledním iluminátorem byl Mistr Pavlových epištol, jenž se na výzdobě rukopisu podílel jedinou miniaturou.

Graduál byl dočasně zapůjčen Národní galerii pro expozici Českého a slovenského gotického umění v Moskvě a v Leningradě. Jako majetek University Karlovy je Graduál M. Václava uložen v Archivu UK.

V letošním roce připravil Archiv UK obrazovou publikaci Graduale Magistri Wenceslai zachycující na 25 černobílých fotografiích podstatné části rukopisu. Fotografie jsou opatřeny několika jazyčnými popiskami a stručným úvodem shrnujícím dosavadní stav bádání o tomto graduálu.

Michal Svatoš

O knihovně Archivu UK

Knihovna AUK má zvláštní určení: shromažďovat veškerou dostupnou literaturu k dějinám universit, na předním místě k dějinám University Karlovy. Může se pochlubit poměrně bohatým fondem, jehož základ se vytvářel po celá léta a v současné době je průběžně doplňován nákupem nové literatury. Interní pracovníci a externí badatelé tu najdou všechna základní díla o Universitě Karlově i četné studie monografické. Časově se fond soustřeďuje převážně na medievalistiku, protože právě středověké dějiny universit jsou pro nás nejzajímavější. V knihovně nechybějí práce z historie českého studentského hnutí, středního a obecného školství v Čechách, spisy pedagogické. Co se týče literatury o zahraničních universitách, bohatě jsou zastoupena zvláště vysoká učení německá, francouzská, italská, polská, britská, americká. Tyto publikace získáváme často výměnou, protože náš archiv udržuje styky s cizími universitami a zasílá jim novinky z universitní edice, např. "Historia Universitatis Carolinae Pragensis".

K základní historikově orientaci slouží v knihovně naučné slovníky, encyklopedie a bibliografie. Úzké spojení knihovny s archivem dokládá bohatý výběr literatury o archivech: průvodci, inventáře, sborníky archivních prací. Rovněž jsou zastoupena odborná díla o knihovnictví.

Kromě universitních dějin je knihovní fond rozvrstven v několik tématických okruhů. Přední místo zaujímají československé dějiny od nejstarších dob až po současnost, v jejich rámci byl vytvořen významný soubor místopisné literatury, především pragensií. Za zmínku stojí i fond pramenů k českým dějinám. Vedle přehled-

ných prací z evropských a světových dějin disponuje knihovna literaturou k dějinám jednotlivých zemí, především Německa, Rakouska, SSSR, Francie, Anglie, Polska, USA, Maďarska. Z ostatních tématických celků nutno jmenovat dějiny české a slovenské literatury, dějiny zahraničních literatur, stát a právo, filosofii, sociologii a psychologii, dějiny umění. Pozoruhodná je sbírka starých tisků: při nákupu dáváme přednost tiskům univerzitní proveniencí a pragensiím. Těmto starým knihám se věnuje zvýšená péče, neboť se tak zachraňují hodnoty celonárodního významu.

M. Štemberková

Činnost dokumentačního oddělení v AUK

V Archivu University Karlovy se systematicky začalo se zpracováváním dokumentačního materiálu až v roce 1971. Před tímto obdobím byla určitá část tohoto materiálu (výstřižkový archiv v let 1933-1938 a částečně i fotodokumentace) zpracována. Převážná část však uspořádání postrádala. Mělo-li se začít s pořádáním, bylo v první řadě nezbytné najít metodu, jakým by materiál dokumentační povahy mohl být zpracován.

Dokumentační materiál, který se měl vyhodnocovat byl velmi různorodý. Různorodý jak po stránce obsahové, tak i po stránce jeho uspořádání. Proto byl rozdělen do několika oddělení:

- 1/ výstřižkový archiv - od roku 1971 se zpracovával pouze chronologicky. Pro přehlednost a snadnější orientaci bylo od roku 1975 přikročeno k novému systému práce. Výstřižkový materiál se nejdříve tématicky rozčlení a poté se ještě pořádá chronologicky. I když tento způsob práce je časově náročnější (protože je nutno takto zpracovávat výstřižkový archiv nejen z poslední doby, ale i z 40.,50. a 60. let), bude podstatně výhodnější, neboť celý výstřižkový archiv bude mít zpracování jednotné, což usnadní i vyhotovení rejstříků. Zatím se začíná připravovat jmenný rejstřík.
- 2/ Sběrka pamětních medailí - počet 116. Je k nim pořázen soupis.
- 3/ Smlouvy University Karlovy s jinými universitami (např. s Lomonosovovou univ. v Moskvě, Humboldtovou univ. v Berlíně aj.).
- 4/ Materiál, týkající se pozdravných adres, upomínkových a knižních dárků.

- 5/ Galerie postav UK - materiál, který se týká obětí fašismu z řad profesorů, studentů a absolventů UK.
- 6/ Varia - např. sbírka úmrtních oznámení, gramofonové desky, zápisy z kolegia rektora, děkanů a vědeckých rad fakult (neúplné), novoročenky, převzatý dokumentační materiál z bývalé University 17. listopadu aj.

Takovéto rozdělení dokumentačního materiálu není definitivní. Lze ho podle potřeby rozšířit. Záleží to na různých faktorech jako je např. rozmanitost došlého materiálu, požadavky badatelů i požadavky našeho archivu atd.

Na rozdíl od dokumentace, která svoji cestu více méně hledá, fotodokumentace měla v Archivu UK jisté kořeny. V současné době se však od tehdejšího uspořádání liší tím, že se rozdělila na sbírku pozitivů a sbírku negativů. Archiv pozitivů obsahuje fotografie:

- 1) osobností - řazeny abecedně
- 2) událostí - řazeny abecedně a chronologicky
- 3) dokumentů - řazeny tématicky
- 4) zakládací listiny, insignií, pečeti
- 5) sdružení a spolků
- 6) budov a místností UK.

Ke každému okruhu fotografií je vyhotoven jejich seznam, který slouží k rychlé orientaci v archivním fotografickém materiálu. Vzhledem k zvyšujícímu se počtu fotografií bude však zapotřebí v brzké době vypracovat rejstřík.

M. Havránková

Přínos rychnovského gymnasia našim historickým vědám

Už více než čtvrt tisíciletí existence školy opravňuje k hodnocení jejího podílu i přínosu naší vědě ve prospěch kvalitativního duchovního i hmotného rozvoje společnosti. Kritické ohlédnutí za vykonanou prací pedagogickou i za pracovními výsledky odchovanců jediné školy, v jedné byť široce rozvětvené disciplíně - historických oborech - jsem nezvolil náhodně. Po celá staletí u nás jen do Prahy centralizovaná vysokoškolská výchova neznala velmi často problémy, ani prostředí a způsob přípravy těch, kteří vstupovali do jejích poslucháren. Vždyť celý řetěz drobných provinčních školních učelišť je svazoval s národním jazykovým i mravním zázemím celé země. Střední školy prošly revolučním vývojem od humanistických latinských škol až po státní gymnasia a jim na roveň postavené školy s výukou v mateřském jazyce.

Nehodlám se pouštět do vyčerpávající studie, ale pouze připomenout přínos, kterým jediný ústav obohatil naši vědu a kulturu. Příklad z minulosti, zavazující naši současnost, bude nepochybně jednou ještě přísněji posuzovat budoucnost. Proto několik slov na pomoc jí a na poděkování těm předešlým, jimž jedna škola dala poznat smysl života i potřebu tvořit pro společnost.

Kdysi převážně soukenické městečko Rychnov nad Kněžnou v podhůří Orlických hor, jak ukazují archivní prameny, dbalo už velmi dávno o městskou školu. Na konci 16. století ji spravoval Wolfgang Pistorius Vodňanský, po něm Tomáš Smichaeus Turnovský, humanistický básník¹⁾, aby spolu s dalšími postupně kladli základy k vyšší vzdělanosti svých žáků, byť omezeného tehdy počtu ze zámožných měšťanských rodin. Vývoj školy pokračoval v závislosti na hospodářské prosperitě obyvatel

městečka, na údobích míru a válek. Až šťastná myšlenka přiměla zdejšího majitele dominia hr. Norberta Leopolda Libštejnského z Kolovrat k rozhodnutí velmi závažnému. Zříditi " pro povznesení vzdělanosti, mravnosti a zbožnosti na svém rychnovském panství " vyšší latinskou školu.

Sám odchovanec pražské jezuitské university, fakulty filosofické a právnické²⁾ věděl, že nejlepšími učiteli pro novou školu mohou být Patres Piarum Scholarum - piaristé. Dne 29. března 1714, po předchozím jednání v Římě, uvedl hr. Kolovrat do nově postavené budovy koleje³⁾ sedm řádových učitelů, uvolněných z kláštera a latinské školy v Litomyšli. Fundátor, sám milovník věd a podporovatel umění, úspěšný diplomat, otevřel tak brány vzdělanosti desítkám studentů ze severovýchodních Čech i ze sousední Moravy.

Dobrá pedagogická práce prvních učitelů se projevila už v I. pol. 18. století, kdy na škole nabyt prvního vzdělání zdejší rodák František Martin Pelcl (nar. 1734, zemřel 1801).⁴⁾ A právě on jako první profesor usedl v pražském Klementinu za katedrou nového oboru dějin české řeči a literatury. Vedle Bohuslava Balbína se pak Pelcl stal pilířem naší národní historie doby před Palackým. Jeho historická díla se dotýkala slavných postav a údobí národních dějin (Karel IV., Václav IV., husitství). Proslul " Novou kronikou českou " a v oboru jazykovědy a literatury se stal editorem zapomenutého Balbínova spisu " Obrana jazyka českého ".

Ve stejných školních lavicích usedal pozdější právník dr. Hugo Tomáň (nar. 1838 v Rychnově n.Kn. zemřel 1898 v Podhůří),⁵⁾ žák Wocela, Tomka i Palackého. Ve svých spisech se věnoval právnímu postavení českého království, husitskému válečnictví a rozsáhlou studií " Bohuslav Balbín a jeho věk " šel ve šlépějích Pelclo-

vých. Jako poslanec zemského sněmu a zasloužilý člen mnoha pražských spolků měl velký podíl na zřízení Městského muzea v Praze na Poříčí.

Téměř jeho vrstevníkem byl rodák z podstraňského mlýna Antonín T r u h l á ř (nar. 1849 v Ličně), maturanť rychnovského gymnasia, který se věnoval nesmírně záslužné práci pro českou literární historii, objevoval a vydával staré rukopisy. Celé jeho vědecké dílo má dodnes prvořadý význam.

Spisy o starověkém umění a početná řada odchovaných universitních posluchačů zůstala ozdobou jména prof. dr. Hynka V y s o k é h o (nar. 1860 v Rychnově n.K. zemřel 1935 tamtéž).

V mladší generační řadě shledáváme PhDr. Josefa D o s t á l a (nar. 1892 v Rychnově n.K., zemř. 1955 tamtéž).⁶⁾ Žák prof. Šusty byl příkladně skromným historikem - archivářem, autorem drobných hlavně regionálně zaměřených studií, překladatelem z francouzštiny aj. Nemálo se zasloužil o budování Státního ústředního archivu v Praze po první světové válce, který navazoval na Archiv koruny České.

Průpravu a lásku k historii, převážně z podorlického regionu, získal u piaristů i rodák z Rokytnice v Or. horách Eduard L a n g e r (nar. 1852, zemř. 1914). Celý život usilovně sbíral archivní dokumenty, z nichž jen malou část publikoval v soukromých edicích.⁷⁾

V našem století si z rychnovského gymnasia odnášel maturitní vysvědčení i Josef Blahoslav Č a p e k (nar. 1903 v Třebechovicích pod Orebem). Universitní profesura na pražské filosofické fakultě jen završila bohaté literárně-historické dílo. Soustředěný znalec české literární renesance si bohatostí výrazových obrátů získal nejednoho posluchače, zajímavějšího se o duchovní odkaz naší reformace.

Pilným regionálním badatelem se stal maturant (1910) a po pražském universitním studiu i středoškolský profesor Václav Novák (nar. 1889 na Jedlině čp. 8, okr. Rychnov n.Kn., zemř. 8.9.1975 v Rychnově n.Kn.). Působil na několika venkovských gymnasiích i v Praze a všude se horlivě věnoval osvětové práci. Publikoval historické studie hlavně z rodného kraje v nejrůznějších regionálních časopisech a sbornících. Nejrozsáhlejším dílem " Pod ochranou bratrské borovice (Dějiny obce Slemena v podorlickém kraji) ", vydaném v roce 1948 projevilo snad nejpodstatněji kronikářské nadání. Toto zaměření poznamenalo pak celá Novákova poslední léta při významném doplňování nejstarších údajů do historie několika podorlických obcí (Lipovka, Liberk, Lukavice, Třebešov, Borohrádek, Rampuše, Hláska). Je patrné i v publikaci " Rychnov nad Kněžnou (1258 - 1958) ", vydané k sedmistému výročí města⁸), jíž chtěl autor doplnit starší monografie Sedláčka a Kouřil-Svobody.

Se stejnou Almuo mater se kdysi loučil také Josef Doberský (nar. 1888 v Dobrém u Dobrušky, zemř. 1967 v Praze), pozdější profesor na UK v Praze, zakladatel našeho sídelního zeměpisu.

Nechť mi odpustí ostatní ze starší generace, kterých jsem zde z neznalosti nevzpomněl, ale i současníci, jimž Karlovo vysoké učení pražské otevřelo perspektivy vědeckých habilitací (např. dr. Haně Hynkové CSc z Ústavu etnografie a folkloristiky ČSAV, dr. Josefu Trískovi CSc z Archivu UK v Praze a dalším) i mnoha jiným, čekajícím na zhodnocení jejich přínosu naší vědě.

Bylo by nevděkem nevzpomenout předních pedagogů-historiků (rovněž žáků KU) působících v Rychnově n.K. Zvláště od II. pol. 19. století se setkáváme se jmény, jež překročila hranice podhorského kraje. Na prvním mís-

tě to byl prof. Augustin Sedláček (nar. 1843 ve Vožicích), autor základní literatury genealogicko-heraldické, uložené v jeho dosud nedostižných Hradech, zámcích a tvrzích českých, v Historickém slovníku a dalších studiích. Především místní historii se tu věnoval PhDr. Tomáš Kouřil (nar. 1844 v Odrlicích na Moravě, zemř. 1910 v Rychnově n.K.), jemuž smrt vyrvala pero z ruky při dokončování Dějin Rychnova nad Kněžnou, když předtím napsal podobnou knihu o Novém Městě nad Metují.⁹⁾ Pro folkloristy není neznámý prof. Josef Vycpálek (nar. 1847 v Choceradech, zemř. 1932 tamtéž),¹⁰⁾ autor Českých tanců, který přispěl k historiografii místního ochotnického divadelnictví, zakladatel hud. spolků a později podobně veřejně činný i v Táboře. Erudovanými historiky byli rychnovští profesori Čeněk Chyský a PhDr. Karel Březina autor Dějin rychnovského gymnasia.¹¹⁾

Za jmény, která se zaskvěla, jsou veřejně uznávána a dostala se i do naučných slovníků, zůstává větší řada jmen těch bezejmenných učitelů i žáků, vědců i amatérů, historiků nebo jen kronikářů, písmáků, kteří nepromovali na našich universitách. Ale i jejich dílo patří v mozaice času do naší národní historie a do pamětnice jedné školy.

P o z n á m k y :

- 1) Sedláček, Augustin: Rychnov nad Kněžnou, pokus dějepisný, Praha 1871, s. 28.
- 2) Národní muzeum Praha, historické oddělení. Před nedávnou dobou sem byla zakoupena universitní thèse hr. Norberta Leopolda z Kolovrat. Je provedena tiskem na čínském přírodním hedvábí v bohatě dekorativním výtvarném řešení. Autor zatím nezjištěn. Nebyla nikde publikována ani veřejně vystavena.
- 3) Kořán, Ivo: Stavitel Eheman v Rychnově nad Kněžnou, In: Orł. hory a Podorlicko 6, vlastivědný sborník,

- Rychnov n. Kn. 1974, s. 137 - 148. Autor naznačuje možnost, že návrh stavby pochází od G. Santiniho, i když první známé plány kreslil Eheman. Velkou trojúhelníkově řešenou budovu, navazující na areál zámku s kostelem Nejev. Trojice, zničil roku 1918 požár a už nedošlo k její obnově.
- 4) Dvořák, Stanislav: Rod F.M.Pelcla, českého buditele, genealogická studie, Rychnov n.Kn. 1934 (vlastní náklad).
Pelcl, František Martin: Paměti, vyd. Borový Praha 1931.
 - 5) Toman, Prokop Hugo: Rod Tomanů na Rychnovsku, In: Orł. hory a Podorlicko 6, vlastivědný sborník, Rychnov n.Kn. 1974, s. 195 - 209.
 - 6) Šula, Jaroslav: PhDr. Josef Dostál, In: Orł. hory a Podorlicko 5, vlastivědný sborník, Rychnov n.Kn. 1973, s. 263 - 268. (Připojena je bibliografie Dostálova díla.)
 - 7) Torzo velké pozůstalosti a archivu JUDr. Eduarda Mangera z Broumova se po roce 1945 dostaly do fondu Okr. archivu v Náchodě, pracoviště Nové Město nad Met. (malá část je i v archivu Památníku národního písemnictví v Praze na Strahově). Vedle opisů starých kronik, národopisných sběrů, dotazníkových anket něm. krajanských spolků jsou zde autorovy nedokončené studie o historii knižní vazby, vlastní poezie, redakční materiály, jeho periodika Deutsche Volkskunde aus dem östlichen Böhmen a mnoho dalšího hodnotného materiálu. Dosud byl jen zcela nepatrně badatelsky využit.
 - 8) Zrůbek, Rudolf: Václav Novák, In: Orlické hory a Podorlicko 2, vlastivědný sborník, Rychnov nad Kn. 1969, s. 223-226 (připojena bibliografie Novákova literárního díla).
 - 9) Ani pokračovatel Antonín Svoboda, ředitel místní školy, dílo nedokončil. Po doplnění je vydal teprve v roce 1928 prof. Eduard Weis, pozdější významný kronikář města, autor drobných historických studií.
 - 10) Vaňorná, Zdeňka; Josef Vycpálek, In: Orł. hory a Podorlicko 4, vlastivědný sborník, Rychnov nad Kněžnou 1971, s. 147 - 169.
 - 11) Nákladem Karla Rathouského v Rychnově n.Kn. 1924, st. 93, fotografie a přílohy. Rudolf Zrůbek

ARCHIVNÍ ZPRÁVY 1976

Kolektiv pracovníků Archivu Univerzity Karlovy
pod redakcí doc. PhDr. M. Pravdové

Vydala Univerzita Karlova v Praze, 1976,
jako účelovou publikaci Archivu Univerzity
Karlovy

Vytiskla : Tiskárna RUK, nám. Curieových 7,
Praha 1

AA 4,20 - VA 4,33 . Vydání I. Náklad 1000 výt.
Formát A5

MŠ čís. 33 421/62 VIII

Neprodejný výtisk